A. TOLSZTOj

ARANYKULCSOCSKA

Alekszej Tolsztoj

ARANYKULCSOCSKA

avagy

BURATTINO KALANDJAI

KÁRPÁTONTÚLI TERÜLETI KIADÓ
ÜZSHOROD - 1959

ELŐSZÓ

Gyermekkoromban, valamikor nagyon régen, olvastam egy könyvet, melynek ez volt a címe: „Pinocchio, avagy a fabábu kalandjai” (fabábu olaszul - burattino).
Pajtásaimnak, a kislányoknak és kisfiúknak, gyakran meséltem Burattino érdekes kalandjairól. A könyvem azonban elveszett, s én minden alkalommal másként mondtam el, olyan kalandokat gondoltam ki, amelyeknek semmi közük nem volt a könyvhöz.
Most, évek múltán, eszembe jutott az én régi barátom, Burattino, és elhatároztam, hogy elmondom nektek, kislányok és kisfiúk, ennek a fa-emberkének rendkívüli történetét.

Alekszej Tolsztoj

GIUSEPPE ASZTALOSMESTER KEZÉBE KERÜLT EGY FATUSKÓ, AMELY EMBERI HANGON SIPÍTOTT

Réges-régen, a Földközi-tenger partján egy kis városkában, élt egy Giuseppe nevű öreg asztalosmester, akit Kékorrúnak csúfoltak. Egyszer a keze ügyébe került egy fatuskó. Afféle közönséges fatuskó, amilyet télen fűtésre szoktak használni.

— Szép kis darab — mondotta Giuseppe önmagának —, valamit lehetne belőle faragni. Például asztallábat...

Giuseppe feltette madzaggal megerősített ócska pápaszemét, megforgatta a fatuskót, és kisbaltájával elkezdte faricskálni. Alighogy hozzákezdett, valaki rendkívül vékony hangon felsikított.

— Jaj, jaj! Mit művel velem?

Giuseppe az orra hegyére tolta a szemüvegét, körülnézett a műhelyben — sehol egy teremtett lélek...
Egy pillantás a gyalupad alá — senki...
Belekukkantott a gyaluforgáccsal telt kosárba, ott sem látott senkit.
Kidugta a fejét az ajtón, az utca néptelen volt.
Képzelődtem volna? — gondolta Giuseppe.
— Ki sipíthatott?...
Ismét fogta a kisbaltát, de alig ütött egyet a fatuskóra.
— Juj, mondom, hogy fáj! — jajdult fel a vékony hangocska.
Giuseppe most már komolyan megszeppent. Még a szemüvege is beleizzadt... Minden zugba belenézett, bemászott a tűzhelybe is, és sokáig kémlelte a kéményt.
— Sehol senki.
Lehet, hogy ittam valamit, s attól cseng a fülem? — töprengett magában Giuseppe.
De hiszen ma még nem is látott italt. Giuseppe, miután egy kissé megnyugodott, kalapáccsal helyére verte a gyaluvasat, hogy az kissé kiálljon a gyalu lapjából. A tuskót a gyalupadra helyezte, de alighogy végighúzza rajta a gyalut, újra hallja. ..
— Jaj, jaj, ja-a-a-j! Hallja-e? Miért csipked? — sikított kétségbeesetten a vékony hangocska.
Giuseppe kiejtette kezéből a gyalut. Ijedten hátrálni kezdett, hátrált, hátrált, mígnem azon vette észre magát, hogy a földön csücsül: rájött, hogy a tuskóból szól a vékony hangocska.

GIUSEPPE A BESZÉLŐ TUSKÓT BARÁTJÁNAK, CARLONAK AJÁNDÉKOZZA

Ekkor toppant be Giuseppéhez Carlo nevű régi jó barátja, a kintornás.
Valamikor régen Carlo széles karimájú kalapban, remek kintornájával a városokat járta, muzsikált és énekelt, így kereste a kenyerét.
Carlo azóta megöregedett, beteges lett, verklije is rég hallgat már.
— Szervusz, Giuseppe! — köszöntötte barátját, amint belépett a műhelybe. — Miért ülsz a földön?
— Ej, elgurult valahová egy kis csavar... A mindenét! — válaszolta Giuseppe, és lopva a tuskóra sandított. — Hát a te sorod hogy megy, öreg barátom?

— Rosszul — felelte Carlo. — Töröm a fejem, miből lehetne megélni... Ha segítenél nekem, tanácsot adnál, mitévő legyek.
— Mi sem egyszerűbb ennél — mondotta Giuseppe vidáman, s közben ezt gondolta: Legalább megszabadulok ettől az átkozott tuskótól! — Mi sem könnyebb: látod, ott a gyalupadon egy nagyszerű fatuskó hever Fogd Carlo, és vidd haza!
— Ej — válaszolta csüggedten Carlo. — Aztán mit kezdjek vele? Rendben van, hazaviszem, de a kuckómban még tűzhely sincsen.
— Adok egy jó tanácsot, Carlo... Vedd a késed, faragj ebből a tuskóból egy bábut, tanítsd meg mindenféle tréfára, énekre és táncra, és járj vele házról házra. Meglesz a kenyérre valód, és egy pohár borocskára is telik majd.
Ebben a pillanatban a gyalupad felől, ahol a tuskó feküdt, megszólalt egy vidám hang:
— Bravó, ezt jól kigondoltad, Kékorrú!
Giuseppe újból összerezzent ijedtében. Carlo pedig csodálkozva nézett körül, honnan jön a hang.
— Köszönöm a tanácsod, Giuseppe, nos hát ide a tuskót!
Giuseppe fogta a tuskót, és amilyen gyorsan csak tudta, a barátja kezébe nyomta. Lehet, hogy ügyetlenül nyújtotta át, de lehet, hogy a tuskó magától ugrott egyet, és Carlot fejbe kólintotta.

— Szép kis ajándékot adsz nekem — kiáltotta dühösen Carlo.
— Bocsáss meg, barátom, de nem én voltam.
— Ezek szerint én magam ütöttem magamat fejbe?
— Nem, barátom! Nyilván a tuskó kólintott fejbe.
— Hazudsz, te voltál az...
— Nem, nem én...

— Tudtam, Kékorrú, hogy részeges fickó vagy — mondotta Carlo —, de azt nem tudtam, hogy hazudsz, is.
— Szóval, te veszekedni akarsz! — kiáltotta Giuseppe. — Akkor gyere csak közelebb!
— Te gyere ide! Hadd kapjam el az orrod!
A két öreg dühbe gurult, egymásnak ugrott. Carlo nekiesett Giuseppe kék orrának, Giuseppe pedig megragadta a Carlo füle mögött meredező ősz hajcsomót...
Azután alaposan helyben hagyták egymást. A gyalupadon heverő tuskó eközben éles hangon sipított, és buzdította őket:
— Üsd, vágd, ne sajnáld!
Végül a két öreg elfáradt, kifulladt. Giuseppe így szólt:
— Béküljünk inkább ki... Carlo azt felelte:
— Hát nem bánom, béküljünk ki...
Az öregek kibékültek, Carlo a hóna alá vette a tuskót, és hazament.

CARLO FABÁBÚT BARKÁCSOL ÉS BURATTINO-NAK NEVEZI EL

Carlo a lépcsőház alatt egy kamrácskában lakott. Nem volt itt neki semmije, csak egy takaros tűzhelye az ajtóval szemközti falon.
De sem a takaros tűzhely, sem a benne égő tűz, sem a tűzhelyen rotyogó fazék nem volt igazi: mindez egy ócska vászondarabra volt felrajzolva.
Carlo belépett szobácskájába, leült a szoba egyetlen székére a sántalábú asztalhoz, ide-oda forgatta a tuskót, aztán hozzálátott, hogy késével bábut faragjon belőle.
Milyen nevet adjak neki? — törte a fejét Carlo.

— Elnevezem Burattinonak. Ez a név szerencsét hoz nekem. Ismertem egy családot, amelynek minden tagját Burattinonak nevezték.

Az apa is Burattino volt, az anya is Burattino volt, a gyermekeiket szintén Burattinonak hívták...
Valamennyien vidáman, gondtalanul éltek...
Először kifaragta a bábu haját, utána a homlokát, majd a szemét...
Egyszerre a bábu szeme magától kinyílt, és egyenesen rámeredt...
Carlo nem mutatta, hogy megijedt. Kedvesen megkérdezte:
— Ej, ti fából való szemek! Miért néztek rám olyan furcsán?
A bábu azonban hallgatott. Valószínűleg azért, mert még nem volt szája. Carlo kifaragta a bábú arcát, majd az
orrát. Közönséges orrot faragott neki...
Egyszer csak az orr elkezdett nyúlni, nőni, olyan hosszú, hegyes orra lett a bábunak, hogy Carlo csak hümmögött:
— Nem szép, igen hosszú.
Megpróbálta az orr végét lefaragni. De sehogy sem ment.
Az orr forgolódott, forgolódott és végül olyan lett, mint eredetileg: irdatlan hosszú, kíváncsiskodóan hegyes.
Carlo hozzáfogott a bábu szájának kifaragásához.
Alighogy elkészült vele, a száj kinyílt.
— Hi-hi-hi! Ha-ha-ha!
És ingerkedve kidugta keskeny, piros nyelvét.
Carlo most már ügyet sem vetett ezekre a csínytevésekre, egyre csak fúrt-faragott, barkácsolt. Megcsinálta a bábu állát, nyakát, vállát, törzsét, karját...
Alighogy kifaragta a bábu utolsó ujját, a bábu kis öklöcskéjével elkezdte ütögetni Carlo tar koponyáját, csipkedte, csiklandozta Carlot.
— Figyelj ide! — szólalt meg szigorúan Carlo. — Még ki sem faragtalak egészen, és máris csintalankodsz... Mi lesz később... mondd?
És szigorúan végigmérte Burattinot. Burattino pedig kerek egérszemével Carlo papát bámulta.
Carlo gyújtósból hosszú lábszárakat faragott neki, nagy lábfejet, s ezzel be is fejezte művét. Odaállította a fabábut a padlóra, hogy járni tanítsa.
Burattino megingott vékonyka lábán, egyet-kettőt lépett,

majd néhány ugrással az ajtónál termett, átugrotta a küszöböt, és uccu neki, ki az utcára.
Carlo nyugtalankodva utána indult.
— Ejnye, te kópé! Gyere csak vissza!...
Volt is eszében! Burattino úgy futott, mint a nyúl, csak fa-talpának csattogása hallatszott az utcán:
— Kip-kop, kip-kop!
— Fogjátok meg! — kiáltotta Carlo.
A járókelők nevettek, ujjal mutogattak a futó Burattinora.
Az útkereszteződésnél háromszögletű kalapban egy kifent bajuszú, óriás termetű rendőr állt.
Amint meglátta a rohanó faemberkét, szétterpesztette a lábát, hogy útját állja. Burattino át akart bújni a rendőr lába között, a rendőr azonban elkapta és addig tartotta orránál fogva, amíg Carlo papa oda nem ért.

— Na várj csak, majd ellátom én a bajodat! — mondotta kifulladva Carlo, és zsebébe akarta dugni Burattinot. ..
Burattinonak azonban semmi kedve sem volt ilyen szép időben, mindenki szeme láttára a kabátzsebben csücsülni, tótágast állni.
Ügyesen kicsúszott Carlo papa kezéből, levetette magát az utcakövezetre, és elterült, mint a holt.
— Ejnye — mondotta a rendőr. — Úgy látszik, itt valami nincs rendben.
Csődület támadt. Fejcsóválva nézték a földön heverő Burattinot.
— Szegényke — mondották — bizonyára éhenhalt...
— Carlo halálra kínozta — mondották mások —, ez az öreg verklis csak mutatja, hogy jó ember, pedig rossz, gonosz...

Amint ezt a nagybajuszú rendőr meghallotta, galléron ragadta a szerencsétlen Carlot és az őrszobára kísérte.
Carlo nagyokat lépett, felverte a port papucsával és hangosan jajgatott:
— Ajjaj! Csak bajt hozott rám, hogy megcsináltam ezt a faemberkét!
Amikor az utca elnéptelenedett, Burattino talpra ugrott, körülnézett, és ugrándozva hazafutott.

A BESZELŐ TÜCSÖK BÖLCS TANÁCSOT AD BURATTINONAK

Amikor Burattino a lépcsőház alatti kamrácskába ért, lehuppant a padlóra, a szék lába mellé.
— Valami okosat kellene kigondolnom!
Ne feledjük, hogy Burattino mindössze egynapos volt. Icinyek-picinyek, semmitmondóak voltak a gondolatai.
— Crr-cr, crr-cr, crr-cr — hallatszott ekkor. Burattino körülnézett a kis szobában.
— Hé, ki az?
— Én vagyok, crr-cr, crr-cr...
Burattino megpillantott egy rovart. Olyan volt, mint egy svábbogár, a feje meg a szöcskéjéhez hasonlított. A tűzhely fölött, a falon mászott és halkan cirpelt. — Crr-cr. Kimeresztett szemmel, vidáman tekintett a világba, bajuszát mozgatta.

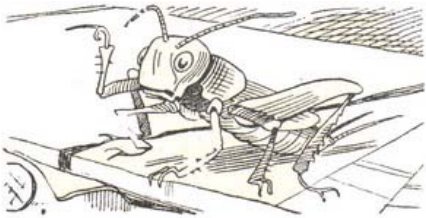

— Hát te ki fia-borja vagy?
— Én a Beszélő Tücsök vagyok — válaszolt az ismeretlen lény. — Már több mint száz éve lakom itt.
— Itt én vagyok az úr, takarodj innen!
— Rendben van, elmegyek — válaszolta Beszélő Tücsök —,

habár fájó szívvel hagyom itt ezt a szobát, ahol száz évig éltem. De mielőtt elmegyek, adok neked egy jó tanácsot.
— Na-a-gy szükségem van egy vén tücsök tanácsaira...
— Ej, Burattino, Burattino — szólalt meg a tücsök —, jobb lesz ha észre térsz és Carlora hallgatsz. Azt tanácsolom, hogy ok nélkül ne menj el hazulról, és holnaptól kezdve járj iskolába! Ha nem szívleled meg tanácsomat, szörnyű veszély és rettenetes kalandok várnak rád. Egy lyukas garast sem adnék az életedért.
— Miérrrrt? — kérdezte Burattino.
— Majd meglátod, miérrrt — válaszolt Beszélő Tücsök.

— Te vén, száz éves svábbogár — hurrogta le Burattino.
— Én a világon a legjobban a rettenetes kalandokat szeretem. Holnap, mihelyt virradni kezd, elszököm otthonról. Mászkálok majd a kerítéseken, kifosztom a madárfészkeket, incselkedem a kisfiúkkal, meghúzom a kutyák meg a macskák farkát... a többit majd kigondolom...
— Sajnállak, nagyon sajnállak, Burattino. Keservesen megbánod te ezt még!
— Miér-r-r-t? — kérdezte ismét Burattino.
— Azért, mert buta fafejed van.
Burattino ekkor a székre ugrott, a székről az asztalra, megragadta a kalapácsot és fejbekólintotta vele Beszélő Tücsköt.
A vén, bölcs tücsök nagyot sóhajtott, megmozgatta bajszát és elbújt a tűzhely mögé. Örökre eltűnt a szobából.

BURATTINO SAJÁT KÖNNYELMŰSÉGE MIATT KIS HÍJÁN ELPUSZTUL. CARLO PAPA SZÍNES PAPÍRBÓL RUHÁT KÉSZÍT BURATTINONAK ÉS ÁBÉCÉSKÖNYVET VASÁRÓL NEKI

A Beszélő Tücsökkel lezajlott eset után a lépcsőház alatti kamrácskában igen unalmassá vált az élet. A nap lassan telt. Burattino még a gyomrában is unalmas ürességet érzett.
Behunyta a szemét, és egyszer csak sült csirkét látott maga előtt egy tányéron.
Gyorsan kinyitotta a szemét, hát a sült csirke eltűnt.
Ismét behunyta a szemét, és lám: a tányéron tejbegríz párolgott málnabefőttel.

Kinyitja a szemét, de a tejbegríz és a málnabefőtt nincs sehol.
Ekkor ébredt rá Burattino. hogy szörnyen éhes.
Odafutott a tűzhelyhez és bedugta orrát a tűzön rotyogó fazékba.
Hosszú orrával átlyukasztotta a fazekat, mert hiszen a tűzhelyet, a tüzet, a füstöt és a fazekat is, mint tudjuk, a szegény Carlo rajzolta egy ócska vászondarabra.
Burattino kihúzta az orrát és bekukucskált a lyukba.

A vászon mögött, a falban egy ajtócskához hasonló nyílást látott, de odabenn mindent annyira belepett a pókháló, hogy nem lehetett megállapítani, mi van ott voltaképpen.
Burattino benézett minden zugba, nem talál-e valahol egy kis kenyérhéjat, vagy egy lerágott csirkecsontot, amit a macska otthagyott.
De biz a szegény Carlonak nem akadt semmi vacsorára való!
Egyszer csak a gyaluforgácsos kosárban meglátott egy tyúktojást.
Megfogta a tojást, az ablakpárkányra tette, rákoppintott az orrával: kip-kop, és feltörte a héját.
A tojásban egy vékony hangocska ezt csipogta:
— Köszönöm faemberke!
És a feltört tojásból egy élénkszemű, pelyhes hátú kiscsibe bújt elő.
— A viszontlátásra! Tyúkanyó már régen vár az udvaron.
A kiscsibe nyomban az ablakban termett és a következő pillanatban már ott sem volt.

— Jaj, jaj — kesergett Burattino —, éhes vagyok!...
Végre-valahára este lett. A szobára sötétség borult. Burattino a vászonra festett tűz mellett ült és halkan csuklott az éhségtől.
Hát egyszerre csak látja, hogy a lépcső alól a padlórésből egy nagy fej bukkan elő. A szürke, rövid lábú állat szaglászni kezdett, majd egészen kimászott az odúból.
Lassan közeledett a gyaluforgáccsal telt kosárhoz, belemászott és szaglászva, kutatva bőszen kaparászni kezdett a forgács között. Bizonyára a tojást kereste, amit Burattino feltört.
Azután kiugrott a kosárból és odament Burattinohoz. Fekete orrát mozgatva, amelynek mindkét oldalán négy-négy szőrszál meredezett, körülszaglászta a fabábut. Csakhamar rájött, hogy Burattino nem neki való falat, és maga után húzva hosszú, vékony farkát, elment mellette.
Hogyan állta volna meg Burattino, hogy meg ne húzza a farkát! Persze, hogy meghúzta.
Pedig kár volt meghúznia, mert ez az állat nem volt más, mint az öreg, gonosz Susara patkány.
A patkány ijedtében a lépcső alá akart surranni, akárcsak az árnyék, maga után vonszolva Burattinot. De amikor meglátta, hogy Burattino közönséges fabábu, megfordult és bőszen nekiugrott, hogy keresztülharapja a torkát.
Erre Burattino megijedt, elengedte a patkány hideg farkát, és felugrott a székre. A patkány meg utána.
Burattino a székről az ablakpárkányra ugrott. A patkány utána...
Az ablakpárkányról Burattino egy ugrással az asztalon termett. A patkány utána. Itt, az asztalon torkon ragadta Burattinot, leteperte és fogai közé kapva a padlóra ugrott vele, hogy a lépcső alá, a lyukba vonszolja.

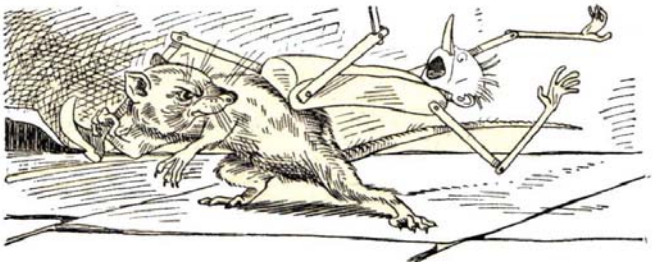

— Carlo papa! — mindössze ennyit tudott Burattino kinyögni.
— Itt vagyok! — válaszolt valaki hangosan.

Felpattant az ajtó, és belépett Carlo papa. Lekapta lábáról a facipőjét és a patkányhoz vágta.
Susara kiengedte fogai közül a fából faragott legénykét, és fogcsikorgatva eltűnt.
— Látod, hova vezet a csintalanságod? — dohogott Carlo apó, és felemelte a földről Burattinot. Megtapogatta, ép-e minden tagja. Térdére ültette, zsebéből hagymát vett elő, megtisztogatta.
— Nesze, egyél!
A kiéhezett Burattino beleharapott a hagymába és csámcsogva, ropogtatva megette. Azután Carlo papa borostás arcához dörgölődzött.
— Ígérem neked, Carlo papa, hogy ezentúl igen okos, megfontolt gyereked leszek... Beszélő Tücsök azt tanácsolta nekem, járjak iskolába.
— Ezt jól mondtad, fiacskám!
— De Carlo papa, nekem nincs ruhám. Ha látják, hogy fából vagyok, a fiúk az iskolában kinevetnek.
— Hm — hümmögött Carlo, és megvakarta borostás állát. — Igazad van fiacskám!
Lámpát gyújtott, ollót, enyvet és színes papírokat vett elő. Barna papirosból ujjast, élénkzöldből egy kis nadrágot szabott ki és ragasztott össze. Egy vásott csizmaszárból lábbelit fabrikált és egy ócska zokniból bojtos sapkát.
Mindezt Burattinora adta.
— Viseld egészséggel!
— Carlo papa — mondta Burattino —, hogy menjek én iskolába ábécéskönyv nélkül?
— Aha, igazad van, fiacskám...
Carlo papa megvakarta füle tövét, felöltötte egyetlen ujjasát és kiment a városba.
Nemsokára visszatért, de ujjas nélkül. Kezében nagybetűs, képes ábécéskönyvet tartott.
— Itt van neked az ábécéskönyv. Jó tanulást!
— Carlo papa, hová lett az ujjasod?
— Eladtam. Sebaj, megleszek nélküle is, csak neked ne hiányozzék semmi.

Burattino Carlo papa jóságos keze fölé hajolt, de hosszú orrával beleütközött.

— Kitanulok, felnövök és ezer ujjast veszek neked. Burattino ma este akart életében először valóban komolyan viselkedni, ahogy erre Beszélő Tücsök tanította.

BURATTINO ELADJA AZ ÁBÉCÉSKÖNYVET, ÉS JEGYET VESZ A BÁBSZÍNHÁZBA

Burattino kora reggel a táskájába tette az ábécéskönyvet, és ugrándozva elszaladt az iskolába.

Útközben ügyet sem vetett a kirakatokban felhalmozott édességekre: mézzel bevont mákos kalácsokra, édes süteményekre, pálcikára erősített kakasformájú nyalókára.

Még csak nem is akart a kisfiúk felé nézni, akik papírsárkányt eregettek.

Az utcán átszaladt Basilio, a tarka kandúr. Burattino megránthatta volna a kandúr farkát, de lemondott róla.

Minél közelebb ért az iskolához, annál jobban hallatszott a Földközi-tenger partja felől a vidám muzsikaszó.

— Pi-pi-pi — szólt a flóta.

— La-la-la — dalolt a hegedű.

— Dzin-dzin — csengtek a réztányérok.

— Bumm — dörgött a dob.
Az út az iskolába jobbra vezetett, a zene pedig bal felől szólt. Burattino tétovázva megállt. Lába szinte magától indult a tenger felé, ahonnan idehallatszott a muzsika.
— Pi-pi-pi-i-i...
— Dzin-la-la, dzin-la-la...
— Bumm!...
— Az iskolát később is megtalálom — szólt fennhangon Burattino — , csak körülnézek, meghallgatom őket, és azután szaladok az iskolába.
S már futott is lélekszakadva a tenger felé. Meglátott egy vászonbódét, amelyen a tenger felől fúvó szél színes zászlókat lengetett.
A bódé tetején négy muzsikus játszott és lábával verte az ütemet. Odalent mosolygó képű kövér asszonyság árulta a jegyeket.
A bejáratnál nagy tömeg verődött össze: kisfiúk, kislányok, katonák, limonádéárusok, kisbabát hordozó dajkák, tűzoltók, postások — valamennyien az öles plakátot betűzték.

BÁBSZÍNHÁZ

Csak egy előadás

- Siessünk!
- Siessünk!
- Siessünk jegyet venni!

Burattino megrántotta egy kisfiú kabátujját.
— Mondja, kérem, mennyibe kerül egy belépőjegy?
A kisfiú nem sietett a válasszal. Fokhegyről odabökte:
— Négy soldóba, faemberke!
— Hallgasson csak ide, kisfiú! Otthon felejtettem a pénztárcámat... Nem adna kölcsön nekem négy soldót?
A kisfiú megvetően sipította:
— Majd bolond leszek!...
— Én r-r-r-r-roppant szeretném megnézni a bábszínházat — siránkozott Burattino. — Vegye meg négy soldóért az én szép zubbonyomat...
— Papírzubbonyért adjak négy soldót? Keress magadnak más bolondot!

— Akkor vegye meg csinos sapkámat.
— A te sapkád legfeljebb arra jó, hogy békaporontyot fogjon vele az ember. Majd bolond leszek!
Burattinonak kékült-zöldült az orra, annyira vágyott a bábszínházba.
— No, kisfiú, akkor vegye meg négy soldóért az új ábécés-könyvemet. . .
— Képek is vannak benne?
— Pazar-r-r képek és nagybetűk.
— Nem bánom, no — mondotta a kisfiú. Elvette az ábécéskönyvet és kelletlenül leszámolt Burattino kezébe négy soldót.

Burattino odaszaladt a mosolygó képű kövér jegyárusító nőhöz és sipító hangján megszólalt:
— Kérem, adjon nekem egy jegyet az első sorba a bábszínház egyetlen előadására.

ELŐADÁS KÖZBEN A BÁBUK MEGISMERIK BURATTINOT

Burattino leült az első sorba és elragadtatva bámult a leeresztett függönyre, mely tele volt érdekesnél érdekesebb képekkel.
A függönyön táncoló emberkéket látott, fekete álarcos kislányokat, csillagos, bohócsapkás, nagyszakállú félelmetes embereket, lapos napkorongot, amelynek orra és szeme is volt, és még sok más érdekes képet.
Három gongütés után felgördült a függöny.
A kis színpadon jobbról is, balról is kartonpapírból kivágott fák álltak, fölöttük egy hold alakú utcai lámpa függött, fénye egy tükördarabkáról verődött vissza, a tükrön pedig két aranycsőrű vatta-hattyú.
A papírfa mögül egy emberke jött elő, földig érő, hosszú ujjas fehér ingben.
Arcát fogporhoz hasonló fehér púder borította.
Meghajolt a nagyérdemű közönség előtt, és szomorúan bemutatkozott.
— Üdvözlöm a tisztelt közönséget! A nevem Pierrot. Most a „Kék hajú kislány, avagy a harminchárom nyakleves” című komédiát mutatjuk be Önöknek. Botozni, pofozni fognak engem, nyakleveseket kapok majd. Igen mulatságos komédia.
A másik papírfa mögül egy másik bohóc ugrott elő, nagykockás ruhája akár a sakktábla, Ő is meghajolt a mélyen tisztelt publikum előtt.
— Jó napot kívánok, én Arlecchino vagyok.
Ezután Pierrot-hoz fordult, s két akkora pofont kent le neki, hogy Pierrot-nak csak úgy csengett tőle a füle, és arcáról egyszeribe lepergett a púder.
— Miért siránkozol, te ostoba?
— Azért búsulok, mert nősülni akarok — válaszolta Pierrot.
— És miért nem nősültél meg?
— Mert a menyasszonyom elhagyott.
— Ha-ha-ha! — gurult a nevetéstől Arlecchino. — Láttak már ilyen bolondot?
Fogta a pálcáját és elnáspágolta Pierrot-t.
— Hogy hívják a menyasszonyodat?
— Megmondom, ha többé nem bántasz.
— Hová gondolsz, hisz csak most fogtam hozzá!

— Jó, akkor hát megmondom. Malvinának hívják, vagy kék hajú lánynak.
— Ha-ha-ha! — tört ki ismét kacagásba Arlecchino és újabb három nyaklevest kent le Pierrot-nak. — Tessék csak idefigyelni, nagyérdemű közönség! Hát vannak kék hajú lányok?
De amint a közönség felé fordult, egyszer csak meglátta az első sorban a faemberkét, fülig érő szájával, hosszú orrával, bojtos süvegével.
— Nézzék csak, hiszen ez Burattino! — kiáltott Arlecchino, és ujjával Burattinora mutatott.
— Igazi, élő Burattino — ordította Pierrot, és meglengette bohócruhájának hosszú ujját.
A papírfák mögül tömérdek bábu ugrott elő: fekete álarcos kislányok, bohócsapkás, nagyszakállú, félelmetes emberkék, gombszemű bozontos kutyák, uborkaorrú púpos bábuk...
Valamennyien a színpad szélén álló gyertyák elé futottak és Burattinora bámulva, egyszerre kiabálták:
— Burattino, nini, Burattino! Gyere csak közénk, te mókás gézengúz.
Burattino a helyéről a súgólyukra ugrott és onnan a színpadra.

Erre a bábuk mind ölelgetni, puszilgatni, csipkedni kezdték...

Azután pedig valamennyien elénekelték a Madárpolkát:

A kismadár polkát táncolt
hajnalban zeneszóra.
Csőre jobbra, farka balra,
ez a Carabas-polka.

Két bogár volt a nagydobos,
béka a vonót húzta.
Csőre jobbra, farka balra,
ez a Barabas-polka.

Polkát tancolt a kismadár,
mert jókedvű és vidám.
Csőre jobbra, farka balra,
ez volt csak a polka ám...

A nézőket igen meghatotta a dal. Egy dajka könnyekre fakadt.
Az egyik tűzoltó még zokogott is.
Csak a hátsó sorokban ülő fiúcskák haragudtak és dobogtak:
— Elég a nyalakodásból, nem vagyunk gyerekek, folytassák az előadást!
A zajra a színpad mögül kijött egy ijesztő külsejű férfi.
Az emberekben már puszta látására is meghűlt a vér.
Sűrű, bozontos szakálla a földet seperte, szemét félelmetesen forgatta, hatalmas szájában csak úgy csattogtak a fogak, mintha nem is ember, hanem krokodil volna. Kezében hétágú korbácsot tartott.
Ez az ember maga a bábszínház tulajdonosa volt, signore Carabas Barabas, a bábszínházi tudományok doktora.

— Ha-ha-ha, hu-hu-hu — rivallt Burattinora. — Szóval te zavartad meg az én nagyszerű előadásomat?
Megfogta Burattinot, bevitte a színház raktárába és felakasztotta egy szegre. Miután visszatért, megfenyegette a bábukat hétágú korbácsával és rájuk parancsolt, hogy folytassák az előadást.
A bábuk ímmel-ámmal végigjátszottak a komédiát, a függöny legördült, és a nézők szétszéledtek.
Signore Carabas Barabas, a bábszínházi tudományok doktora a konyhába ment vacsorázni.
Szakálla végét a zsebébe dugta, hogy ne zavarja, leült a tűzhely elé, ahol egy nyúl és két csirke sült nyárson. Megnyálazta ujját, megérintette a nyárson sistergő húst, de úgy találta, hogy még nem sült meg egészen.
A tűzön kevés volt a fa. Carabas Barabas hármat tapsolt.
Erre megjelent Arlecchino és Pierrot.
— Hozzátok csak ide azt a semmirekellő Burattinot — mondotta signore Carabas Barabas. — Száraz fából van, rádobom a tűzre, és egy-kettőre megsül a pecsenyém.

Arlecchino és Pierrot letérdeltek, és úgy könyörögtek, hogy kegyelmezzen meg a szerencsétlen Burattinonak.
— Hol a korbácsom? — ordította Carabas Barabas.
Erre a két bábu zokogva elindult a raktárba, leakasztotta a szegről Burattinot és becipelte a konyhába.

SIGNORE CARABAS BARABAS AHELYETT, HOGY TŰZRE VETNÉ BURATTINOT, ÖT ARANYAT AD NEKI ÉS HAZAENGEDI

Amikor a bábuk elővezették Burattinot, és ledobták a tűzhely elé, a földre, signore Carabas Barabas épp vadul szuszogva a parazsat kotorta a piszkavassal.
Egyszer csak vérbe borult a szeme, orra, arca. Csupa ránc lett. Egy kis darab parázs röppent az orrlyukába.
— Hap... hap... hap — üvöltött fel Carabas Barabas, és szeme egészen elhomályosodott. — Hap-ci!...
Akkorát tüsszentett, hogy a tűzből hatalmas hamuoszlop csapott fel. Ha egyszer a bábszínházi tudományok doktora elkezdett tüsszenteni, nem tudta abbahagyni, és egymás után ötvenszer, sőt százszor is tüsszentett.
Ettől a nem mindennapi tüsszentéstől elgyengült, és ilyenkor a szíve is ellágyult.
Pierrot lopva odasúgta Burattinonak:
— Próbálj vele beszélni tüsszentés közben...
— Hap-ci! Hap-ci! — Carabas Barabas tátogva kapkodott levegő után és nagyokat tüsszentett. Eközben egész kobakja remegett, és nagyokat dobbantott.
A tüsszentés megremegtette a konyhát, rezegtek az ablaktáblák, himbálóztak a falra akasztott palacsintasütők és lábosok.
A tüsszentés közben Burattino vékony, panaszos hangon megszólalt:
— Oh, én szegény, szerencsétlen! Senki sem könyörül rajtam.
— Ne óbégass! — förmedt rá Carabas Barabas. — Zavarsz engem... Hap-ci!
— Kedves egészségére, signore! — zokogott fel Burattino.
— Köszönöm... szüleid élnek? Hap-ci!
— Nekem, signore, soha, de soha nem volt anyám. Oh, én szerencsétlen! — És Burattino olyan keserves jajgatásba tört ki, hogy Carabas Barabas úgy érezte, mintha tűvel szurkálnák a fülét.

Nagyot toppantott.
— Mondom neked, hagyd abba az óbégatást! Hap-ci! Hát apád él?
— Él bizony, szegény.
— Képzelem, mit szól majd, ha megtudja, hogy feltüzeltelek és úgy készítettem el a nyúlpecsenyét és a csirkesültet... Hap-ci!
— Az én szegény apám úgyis nemsokára meghal a sok koplalástól és fagyoskodástól. Öreg korára én vagyok az egyetlen támasza. Könyörüljön meg rajtam, signore, bocsásson szabadon!
— Még mi az ördögöt nem! — ordította Carabas Barabas. — Könyörületről szó sem lehet. A nyúlnak és a csirkének még meg kell sülnie. No, gyerünk be a tűzbe!
— Signore, én nem tudom megtenni!
— Miért? — kérdezte Carabas Barabas csak azért, hogy Burattino tovább beszéljen és ne visítson a fülébe.

— Signore, én egyszer már megpróbáltam az orromat beledugni a tűzhelybe, de csak lyukat ütöttem rajta.
— Micsoda badarság! — álmélkodott el Carabas Barabas. — Hogy tudtad átfúrni orroddal a tűzhelyet?
— Úgy signore, hogy a tűzhely és a tűzhelyen levő fazék egy ócska vászondarabra volt felrajzolva.
— Hap-ci! — Carabas Barabas akkorát tüsszentett, hogy Pierrot balra, Arlecchino pedig jobbra repült, és Burattino egynéhányszor megperdült tengelye körül.
— Hol láttál te vászonra rajzolt tűzhelyet, tüzet és bográcsot?
— Carlo papa kuckójában.

— A te apád Carlo! — Carabas Barabas felugrott a székről, lendített egyet karjával, és szakálla egészen felborzolódott. — Szóval az öreg Carlo kuckójában van elhelyezve a titkos...
Carabas Barabas azonban nyilván nem akarta kikotyogni a titkot és ezért mindkét kezét szájára tapasztotta. Így ült egy ideig és kimeredt szemmel bámult a kialvó tűzbe.
— Rendben van — szólalt meg kisvártatva. — Félig nyersen fogyasztom el a nyulat és csirkét vacsorára. Megkegyelmezek neked, Burattino, sőt...
Ezzel Carabas Barabas szakálla alá, a mellényzsebébe nyúlt, elővett öt aranyat és átnyújtotta Burattinonak:
— Fogd ezt a pénzt és vidd el Carlonak! Mondd meg neki, tiszteltetem és kérem, semmi esetre se haljon éhen, ne fagyjon meg és ami a legfontosabb, ne hagyja el kis szobácskáját, ahol egy ócska vászondarabra egy tűzhely van felrajzolva. Most pedig aludd ki magad és kora hajnalban szaladj haza.
Burattino zsebre vágta az öt aranyat és nyájasan meghajolt: — Hálás köszönet, signore! Jobb kezekre nem is bízhatta
volna a pénzt...

Arlecchino és Pierrot elvezette Burattinot a bábuk hálószobájába, ahol ismét elkezdték Burattinot ölelgetni, csókolgatni, taszigálni, csiklandozni, majd újra ölelni. Sehogy sem értették, hogyan szabadult meg Burattino a reá váró szörnyű tűzhaláltól.
Burattino odasúgta a bábuknak:
— Itt valami titok lappang.

BURATTINO ÜTBAN HAZAFELÉ KÉT KOLDUSSAL TALÁLKOZIK: BASILIO KANDÚRRAL ÉS ALISA RÓKÁVAL

Burattino kora reggel megszámolta pénzét. Annyi aranya volt, ahány ujja a kezén.

Az öt arannyal a markában ugrándozva futott hazafelé. Közben harsányan énekelt:
— Veszek Carlo papának egy új ujjast, sok mákos süteményt, kakasformájú nyalókát.
Alig tűnt el a szeme elől a bábszínház bódéja és a bódén lobogó zászló, két szegény koldust pillantott meg, akik csüggedten bandukoltak a poros úton: a három lábán sántikáló Alisa róka volt az egyik, Basilio, a vak kandúr a másik.
Ez nem az a kandúr volt, amellyel Burattino tegnap az utcán találkozott, hanem egy másik, de szintén Basilio és szintén tarka-csíkos. Burattino el akart haladni mellette, de Alisa róka kedvesen megszólította:
— Szervusz, kedves Burattino! Hova sietsz?
— Haza. Carlo papához.
A róka még hízelgőbben szólalt meg:
— Nem tudom, életben találod-e még szegény Carlot, a sok koplalástól és fagyoskodástól egészen legyengült.
— Ilyet láttál már? — Burattino kinyitotta markát, s megmutatta az öt aranyat.

Amikor a róka meglátta a pénzt, ösztönösen utánanyúlt, a kandúr vak szeme egyszerre csak tágra nyílt és zöldesen villogott, mint két lámpa.
Burattino azonban semmit sem vett észre.
— Te drága jó Burattino, mihez kezdesz ezzel a sok pénzzel?
— Ujjast veszek Carlo papának... Meg egy új ábécéskönyvet...

— Hohó, ábécéskönyvet! — mondotta fejcsóválva Alisa róka. — Semmi jóra nem vezet a tanulás... Én is bújtam a könyvet és nézd ma három lábon járok.
— Micsoda? Ábécéskönyvet? — morogta Basilio kandúr dühösen fújva. — Emiatt az átkozott tanulás miatt vesztettem el szemem világát.
Az útmenti száraz ágon egy vén varjú gubbasztott. Sokáig hallgatta őket, majd így károgott:
— Ravasz, ravasz!
Basilio kandúr nagyot ugrott, leröpítette a varjút az ágról és alaposan megtépázta. Alig tudott a varjú Basilio karmai közül kiszabadulni. Ezután a kandúr ismét vaknak tettette magát.
— Miért bántottad a varjút, Basilio? — kérdezte álmélkodva Burattino.
— Én nem látok — válaszolta a kandúr —, azt hittem, egy kiskutya van a fán...
Hármasban indultak tovább a poros úton. Megszólalt a róka:
— Te nagyon okos, nagyon bölcs Burattino! Szeretnéd-e, hogy tízszer annyi pénzed legyen, mint amennyi most van?
— Hát persze, hogy szeretném! Ugyan, hogy kell azi csinálni?
— Mi sem egyszerűbb. Gyere velünk!
— Hová?
— Bolondországba.
Burattino gondolkozott, majd így válaszolt:
— Nem, én inkább hazamegyek.
— Kérlek, ahogy akarod, nem erőszakolunk — szólt a róka. — De te vallod kárát.
— De te vallod kárát — morogta utána a kandúr.
— Csak magadnak ártasz — jelentette ki a róka.
— Csak magadnak ártasz — ismételte a kandúr.
— A te öt aranyod egész halom arannyá válnék. Burattino megállt és eltátotta a száját:
— Hazudsz!
A róka leült és nyaldosni kezdte a szőrét.
— Én mindent megmagyarázok neked. Bolondországban van egy bűvös mező, amelyet Csodamezőnek neveznek... Áss ezen a mezőn egy gödröt és háromszor egymás után ismételd meg: „Kreksz, feksz, peksz”, tedd az aranyat a gödörbe, szórj rá földet, hintsd meg a tetejét sóval, öntözd meg jól és feküdj le aludni!

Reggelre a gödörből kis fácska nő majd ki, amelyen levelek helyett csupa aranypénzt lelsz. Megértetted?
— Hazudsz! — válaszolta Burattino, s még ugrott is egyet.
— Gyere, Basilio — mondta sértődötten a róka koma. — Ha nem hisz nekünk, hát ne higgyen...
— De hiszek, hiszek — szaladt utánuk Burattino. — Igyekezzünk Bolondországba!

A „HÁROM PONTYHOZ" CÍMZETT VENDÉGLŐBEN

Burattino, Alisa róka és Basilio kandúr leereszkedett a hegyről. Mentek, mendegéltek mezőkön, szőlőkön, fenyveseken át, míg végre kijutottak a tengerhez, innen ismét visszafelé vitt az útjuk ugyanazokon a fenyveseken, szőlőkön át...

Hol jobbról, hol balról látták a dombon elterülő városkát és felette a napot. A róka felsóhajtott.
— Oh, nem olyan könnyű eljutni Bolondországba, egészen lejárjuk a lábunkat. ..
Este volt már, amikor az út szélén lapos tetejű régi házat pillantottak meg. A bejárat fölött a következő felirat díszelgett:

VENDÉGLŐ »A HÁROM PONTYHOZ«

A tulajdonos a vendégek elé sietett, lekapta kopasz fejéről a sapkáját, mélyen meghajolt előttük és betessékelte őket.
— Akár egy darabka száraz kenyérhéjjal is szívesen beérném — mondotta a róka.
— Legalább egy kis kenyérhéjjal kínálnának meg — toldotta meg a kandúr.
Beléptek a vendéglőbe, letelepedtek a tűzhely körül, ahol nyársakon és a serpenyőkben finomabbnál finomabb ételek sültek.
A róka minduntalan a szőrét nyaldosta, Basilio mancsát az asztalra rakta, bajuszos pofáját pedig a mancsaira és az ételre bámult.
— Hé, gazduram! — mondta nagy komolyan Burattino. — Adjon nekünk három kenyérhéjat...
A tulajdonos majd hanyatt esett a csodálkozástól, hogy ezek a tiszteletreméltó vendégek ilyen keveset rendelnek.

— A víg kedélyű, furfangos eszű Burattino tréfál magával — kuncogott a róka.
— Burattino tréfál — morgott a kandúr.
— Adjon három darabka kenyeret és hozzá azt a finom báránysültet — rendelkezett a róka. — No, meg azt a libapecsenyét, aztán a két nyárson sült galambocskát, végül pedig egy kis májacskát...
— Hat zsíros kárászt a legjavából — rendelkezett a kandúr.
— És ízelítőnek nyers apró halat.
Egyszóval, ami csak sült-főtt a tűzhelyen, mindent bekebeleztek, Burattinonak csak egy darabka kenyérhéj maradt.
Alisa és Basilio mindent felfalt csontostul.
Hasuk kidomborodott, csak úgy fénylett a pofájuk.
— Lepihenünk egy órácskára — jelentette ki a róka — és pontosan éjfélkor útnak indulunk. Ne felejtsen el, gazduram, felkelteni bennünket...
A róka meg a kandúr lefeküdt a puha ágyba, ahol nyomban nagy horkolásba, szuszogásba kezdett. Burattino lekuporodott a sarokba, a kutya vackára...
Az aranylevelű fáról álmodott... Már nyúlt is utána...

— Signore Burattino, itt az idő, éjfél van...
Valaki kopogott az ajtón. Burattino felugrott, a szemét dörzsölte.
A rókának, kandúrnak hűlt helye volt.
— Tisztelt barátai korábban méltóztattak felkelni.
Elfogyasztottak egy kis süteményt és távoztak — jelentette a gazda.
— S nekem nem hagytak semmilyen üzenetet?
— Dehogy nem! Azt üzenték önnek signore Burattino, hogy egy percnyi időt sem vesztegetve fusson az erdőhöz...

Burattino már ugrott volna ki az ajtón, de a vendéglős összevont szemöldökkel, csípőre tett kézzel állta el az útját.

— Hát a vacsorát ki fizeti meg?

— Hű! — sipított Burattino. — Mivel tartozom?

— Kereken egy arannyal...

Burattino ki akart surranni a vendéglős mellett, az azonban megragadott egy nyársat — sörteszerű bajusza, sőt még a füle tövénél meredező néhány szál haj is felborzolódott mérgében.

— Fizess, te senkiházi! Különben leszúrlak, mint egy disznót.

Az öt aranyból egyet oda kellett adnia. Elkeseredve hagyta el Burattino az átkozott vendéglőt.

Az éjszaka sötét volt, sőt mi több, koromsötét. Mély álomba merült minden körös-körül. Csak Burattino feje fölött röpdösött hangtalanul Álomszuszék, az éjszakai madár.

Puha szárnyaival Burattino orrát súrolta és egyre hajtogatta:

— Ne higgy, ne higgy, ne higgy!

Burattino dühösen megállt.

— Mit akarsz?

— Ne higgy a rókának meg a kandúrnak!

— Menj a dolgodra!

Burattino tovább futott és hallotta hogyan süvölti utána a madár:

— Vigyázz, mert ezen az úton rablók járnak...

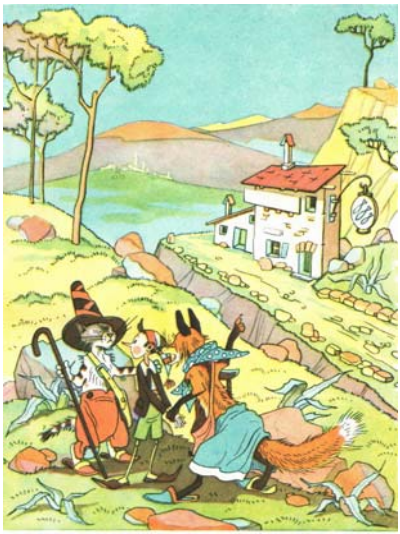

BURATTINOT RABLÓK TÁMADJÁK MEG

Az égbolt peremén zöldes fény jelent meg. Előbújt a hold és megvilágította a fekete erdőt.
Burattino meggyorsította lépteit. Valaki a háta mögött szintén megszaporázta lépteit.
Futásnak eredt. Valaki zajtalan ugrásokkal nyomon követte. Megfordult.
Ketten futottak utána, mindkettőnek zsák volt a fején, csak a szemük látszott ki belőle két kis résen.
Az alacsonyabbik késsel hadonászott, a magasabbik pisztolyt fogott rá, melynek torkolata a végén tölcsérszerűen kiszélesedett...
— Jaj-jaj — sipította Burattino — és fürgén, mint a nyúl, a sötét erdő felé rohant.
— Állj, állj! — kiáltották utána a rablók.
Noha Burattino egészen odavolt a félelemtől, nem vesztette el lélekjelenlétét, a négy aranyat a szájába dugta és letért az útról a szederbokrok felé... Itt azonban a két útonálló lecsapott rá...

— Pénzt vagy életet!

Burattino tette magát, hogy nem tudja, mit akarnak tőle, csak nagyokat szuszogott. A rablók a gallérjánál fogva elkezdték rázni. Egyik a pisztolyával hadonászott előtte, a másik pedig megmotozta.

— Hol a pénzed? — ordította a magas rabló.

— Ide a pénzzel, te koszos! — sziszegte az alacsonyabbik.

— Darabokra téplek!

— Szétloccsantom a fejedet.

Burattino ijedtében úgy összerezzent, hogy szájában megcsörrentek az aranyak.

— Ahá, szóval ott a pénzed! — üvöltöttek a rablók. — A szádba dugtad...

Az egyik megragadta Burattino fejét, a másik a lábát, s elkezdték dobálni, de ő még jobban összeszorította állkapcsát. Fejjel lefelé tartották és fejét a földhöz csapdosták. Mindhiába.

Az alacsonyabb rabló egy nagy késsel szét akarta feszíteni Burattino állkapcsát. Már-már úgy látszott, hogy sikerül neki. De Burattino cselhez folyamodott: teljes erejéből megharapta a kezét... Csakhogy nem kéz volt az, hanem a kandúr mancsa. A rabló kandúr felordított. Burattino ebben a pillanatban, mint a gyík kisiklott a kezéből, a sövény felé vetette magát és beugrott a szúrós szederbokrok közé. A töviseken ott maradtak nadrágjának és zubbonyának foszlányai Burattino átvergődött a sövényen és futásnak eredt az erdő felé.

Az erdő szélén a rablók ismét utolérték. Burattino nekifutásból belekapaszkodott egy himbálózó faágba és felmászott a fára.
A rablók utána, őket azonban akadályozta a mozgásban a fejükre húzott zsák.
Burattino felkapaszkodott a fa tetejére és áthintázta magát a legközelebbi fára. A rablók utána...
Kettőjük alatt azonban leszakadt az ág és a földre pottyantak.
Amíg nagyokat nyögve feltápászkodtak, Burattino lemászott a fáról, nyakába szedte lábát és úgy futott, hogy talpa se érte a földet.
A fák a holdfényben hosszú árnyékot vetettek. Az egész erdőt fénycsíkok szőtték át...
Burattinot hol elnyelte az árnyék, hol pedig megvillant fehér sapkája a holdfényben
Így jutott el a tóig A víz tükre fölött úgy ragyogott a hold, mint a bábszínházban.
Akár jobbra, akár balra fordult Burattino, mindenütt süppedékes volt a talaj. Háta mögött pedig újból megreccsentek az ágak...
— Fogd meg, fogd meg!
A rablók már csaknem utolérték, magasra ugrottak a nedves fűben, hogy megpillantsák Burattinot.
— Itt van!
Burattinonak nem maradt más hátra, minthogy a vízbe ugorjék.
Ekkor észrevett a part közelében egy fehér hattyút, amint fejét szárnya alá dugva aludt.
Burattino a tóba vetette magát, lebukott a víz alá és elkapta a hattyú lábát.
— Hó-hó! — rezzent fel álmából a hattyú. — Micsoda illetlen tréfa! Hagyja nyugton a lábam!

Abban a pillanatban, amikor a rablók már Burattinonak a vízből kinyúló lába után kaptak, a hattyú széttárta hatalmas szárnyait és méltóságteljesen átrepülte a tavat.

Burattino a túlsó parton elengedte a hattyú lábát, a földre huppant, felugrott és mohos buckákon, nádason keresztül, egyenesen a dombok fölött ragyogó nagy hold felé futott.

A RABLÓK BURATTINOT EGY FARA AKASZTJÁK

A fáradtságtól Burattino olyan nehezen szedte lábát, mint az őszi legyek az ablakpárkányon.
Egyszer csak a mogyorócserjés ágai között egy szép tisztást vett észre, rajta holdvilágban fürdő négyablakos házikó állott.
Az ablaktáblákra a nap, hold és a csillagok voltak felrajzolva.
Körös-körül nagy, égszínkék virágok nőttek.
Az utacskákat tiszta homokkal szórták fel. A szökőkútból vékony sugárban szökkent a víz, s benne egy csíkos labda úszkált.
Burattino négykézláb felmászott a tornácra. Bekopogott az ajtón.
Csend. Erősebben kopogott, nyilván mélyen alszanak odabenn.
Eközben az erdőből újból előkerültek az útonállók. Átúsztak a tavat, csuromvizesek voltak. Amikor az alacsonyabbik rabló meglátta Burattinot, undokul, macskamódra nyávogott egyet, a magasabbik pedig rókahangon csaholt.
Burattino most már kézzel-lábbal dörömbölt az ajtón.
— Segítsenek, jó emberek!
Erre az ablakon egy szép göndör hajú, pisze orrú kislány dugta ki a fejét. Szeme be volt hunyva.
— Kisleányka, nyissa ki az ajtót! Rablók üldöznek!
— Oh, milyen szörnyűség! — mondotta a leányka, nagyokat ásítva formás szájával. — Én aludni szeretnék és ki sem tudom nyitni a szemem...
Álmosan nyújtózkodott, majd eltűnt az ablakból. Burattino kétségbeesésében a földre borult és halottnak tettette magát.
A rablók tüstént ott termettek:
— Most aztán nem menekülsz el előlünk!
Nehéz volna leírni, mi mindent követtek el, hogy Burattinot rábírják, nyissa ki a száját. Ha üldözés közben nem vesztették volna el késüket és revolverüket, itt vége is szakadna a szerencsétlen Burattinoról szóló történetnek.
Végül a rablók úgy döntöttek, hogy fejjel lefelé felakasztják egy fára.

Kötelet hurkoltak a lábára és egy perc múlva Burattino már ott lógott lábánál fogva a tölgyfán. Maguk pedig letelepedtek a tölgyfa alá, szárítgatták vizes farkukat és lestek, mikor potyog ki Burattino szájából az arany...
Hajnal felé szél támadt, a tölgyfalevelek susogni kezdtek. Burattino úgy himbálózott, mint egy fabáb. A rablók megunták a várakozást...
— Maradj csak itt estig, barátocskám — mondották fenyegetőn, s elindultak, hogy valami útmenti vendéglőt keressenek.

A KÉK HAJÚ LÁNY MEGMENTI BURATTINO ÉLETÉT

A tölgy mögött, amelyen Burattino függött, felragyogott a reggeli napfény.
A tisztáson a fű kékes színben játszott, az égszínkék virágokon harmatcseppek csillogtak.
A göndör, kék hajú leányka ismét kitekintett az ablakon. Álmosan dörzsölte, majd tágra nyitotta szép szemét.
Ez a leányka signore Garabas Barabas bábszínházának legszebb bábuja volt.
Nem bírta tovább elviselni az igazgató durva bánásmódját, megszökött a színházból és ebbe a kék tisztáson épült magányos házacskába költözött.
Az állatok, a madarak és a bogarak nagyon megszerették, talán azért, mert jól nevelt, szelíd kislány volt.
Az állatok mindennel ellátták, amire csak szüksége volt.
A vakondokok tápdús gyökereket hoztak.
Az egerek — cukrot, sajtot, kolbászdarabkákat.
A hűséges Artemon pulikutya zsemlével látta el.

A szarka aranypapírba csomagolt csokoládét lopott neki a piacról.
A békák dióhéjban hozták a limonádét.
A sólyom — sült vadat.
A cserebogarak — bogyókat.
A lepkék — hímport púdernek.
A hernyók krémet adtak fogmosásra és a nyikorgó ajtó kenésére.
A fecskék a ház körül a dongókat és szúnyogokat irtották. Mihelyt ez a kék hajú kislány felnyitotta a szemét, nyomban meglátta a faágon a fejjel lefelé csüngő Burattinot. A leányka összecsapta a kezét és felkiáltott:

— Öh, oh, oh!

Az ablak alatt fülét hegyezve megjelent Artemon, a hűséges uszkár. Épp az imént nyírta magát csupaszra. Ez volt egyébként mindennapi szórakozása. Hátán a szőrzet szépen megfésülve göndörödött, farka bojtján fekete szalagcsokor ékeskedett. Mellső lábán ezüstóra.

— Itt vagyok!

Artemon oldalt fordította orrát, kivicsorította fehér fogait,

— Hívj csak ide valakit, Artemon! — mondotta a kislány. — Le kell venni a fáról a szegény Burattinot, be kell hozni a házba, s orvosért kell menni...
— Máris mehetek!
Artemon, szolgálatkészségének jeléül oly sebesen fordult meg a tengelye körül, hogy hátsó lába alatt csak úgy porzott a homok... Artemon a hangyabolyhoz ugrott, ugatásával felverte az egész hangyasereget és négyszáz hangyát a tölgyfához vezényelt, hogy rágják keresztül a kötelet, melyekkel Burattinot a fára kötötték.
A négyszáz hangya libasorban elindult a keskeny ösvényen, felkúszott a tölgyre és átrágta a kötelet.
Artemon mellső lábával elkapta Burattinot, bevitte a házba és lefektette... Ezután az erdőbe loholt és elhozta magával a híres Bagoly doktort, Béka felcsert és egy száraz ághoz hasonló Tücsök kuruzslót.
Bagoly doktor Burattino mellére tette a fülét és meghallgatta szívverését.
— A páciens inkább halott, mint élő — mondotta suttogóra fogva hangját, és teljes száznyolcvan fokkal elfordította fejét.
A Béka sokáig dörzsölte vizes lábával Burattinot. Kimeredt szemmel, elgondolkozva bámult körös-körül.
Nagy száját kinyitotta és kibrekegte:
— A páciens inkább elő, mint halott.
Tücsök, a kuruzsló száraz, fűszálvékony kezével végigtapogatta Burattinot.
— Két eset lehetséges — cirpelte —, vagy él a páciens, vagy meghalt. Ha él, akkor sem biztos, hogy élve marad. Ha pedig meghalt, akkor vagy életre lehet kelteni, vagy sem.
— Ez ku-u-u-u-ruzslás — jelentette ki Bagoly doktor, meglegyintette puha szárnyait és felrepült a sötét tetőre.
A Békának dühében minden szemölcse kidudorodott.
— Brek-brek, de undok a tudatlansága! — kvákogta és nagy ugrásokkal hasával a földet súrolva eltűnt a nedves pincében.
Tücsök kuruzsló a biztonság kedvéért száraz faágnak tettette magát és kigurult az ablakon.
A kislányka összecsapta két szép kezecskéjét.
— Nos, hogyan fogom én most gyógyítani a beteget?
— Ricinussal — brekegett a pincéből a Béka.
— Ricinussal — vihogott a Bagoly lekicsinylően a padlásról.

— Vagy ricinussal, vagy mással! — cirpelt a Tücsök az ablak alatt.
Ekkor a rongyos, csupa kékfolt szerencsétlen Burattino felnyögött:
— Nem kell nekem ricinus, anélkül is jól érzem magam!
A kék szemű lányka anyáskodón Burattino fölé hajolt:
— Burattino, kérlek, hunyd be a szemed, fogd be az orrod s vedd be az orvosságot!

— Nem kell, nem kell, nem kell!
— Adok neked egy kis cukorkát...
Az ágytakaróra nyomban felmászott egy fehér egér egy darabka kockacukorral.
— Odaadom a cukrot, ha szót fogadsz, mondotta a kislány.
— Adjon egy ko-o-o-ocka cukrot...
— De értsd meg, ha nem veszed be az orvosságot, meghalhatsz.
— Nem bánom, haljak meg, akkor sem kell a ricinus!
Ekkor a leányka szigorúan, mint egy felnőtt, ráparancsolt:
— Fogd be az orrod és nézz a mennyezetre... Egy, kettő, három!
A lányka beadta Burattinonak a ricinust, utána kockacukrot nyomott a szájába és megcsókolta.
— No, meg is van.
A hűséges Artemon, aki szerette, ha minden szerencsésen végződik, örömében szájába kapta a farkát s úgy forgott az ablak alatt, mint az ezer lábú, ezer fülű, ezer szemű vihar.

A KÉK HAJÚ LÁNYKA NEVELNI AKARJA BURATTINOT

Reggelre Burattino jókedvűen, egészségesen ébredt, mintha misem történt volna.
A kék hajú kislány a kertben várta, babaedényekkel terített kis asztalkánál ült.
Nemrégen mosakodott, arca friss volt, pisze orra és arca virágporral volt behintve.
Bosszúsan hessegette el magától a szemtelen lepkéket:
— Ejnye, nyughassatok már...
A kislány tetőtől talpig végigmérte a közelgő faemberkét s összeráncolta a homlokát. Megparancsolta, üljön az asztalhoz, és egy pici csészébe kakaót öntött neki.
Burattino a székre kuporodott, a lábát maga alá húzta, s rágatlanul megette egymás után a mandulás süteményeket.
A befőttes üvegbe ujjal nyúlt be, s élvezettel szopogatta le az ujjait.
Amíg a lányka megfordult, hogy egy kis morzsát dobjon egy öreg bogárnak, Burattino megfogta a kávéskannát és kiitta az egész kakaót.

Ügyetlenül ivott és leöntötte az asztalterítőt kakaóval. Ekkor a kislány szigorúan rászólt:
— Húzza ki maga alól a lábát, és rakja az asztal alá! Ne egyék kézzel, arra való a kanál meg a villa.
A felháborodástól szaporábban pislogott.
— Mondja, kérem, ki neveli magát?
— Hol Carlo papa, hol meg senki.
— Most majd én gondoskodom a neveléséről, legyen nyugodt!

Pácban vagyok! — gondolta Burattino. A ház körül, a pázsiton Artemon futkározott az apró madarak után.
Alaposan megkergeti a madarakat — gondolta Burattino irígykedve. Illedelmesen ült az asztalnál, pedig a jólneveltségtől borsózott a háta.
Nagy nehezen véget ért a kínos reggeli. A lányka ráparancsolt, hogy törülje le az orráról a kakaót. Ruháján megigazította a ráncokat és szalagokat, majd kézen fogta Burattinot és bevezette a házba, hogy megkezdje nevelését.
Artemon a vidám uszkár pedig csak hancúrozott a fűben és csaholt; a madarak vidáman énekeltek, egy cseppet sem féltek, a szél is vidáman kergetőzött a fák között.
— Vegye le ezeket a rongyokat, kap tőlünk egy rendes zubbonyt s nadrágot — szólt a lány.
Négy szabó: Suttogó, a mogorva rák, aki önálló mester volt, a bóbitás szürke Harkály, a nagy Szarvasbogár és Lisette egér a lányka régi ruháiból szép fiúöltönyt varrtak Burattinonak. Suttogó szabta az anyagot, Harkály a csőrével lyukasztott és varrt, Szarvasbogár a hátulsó lábával sodorta és Lisette fogával tépte a cérnát.
Burattino szégyellte, hogy a kislány viselt holmiját kell felvennie, de nem tehetett mást, át kellett öltöznie. Nagyokat szipogott és közben elrejtette új zubbonya zsebébe a négy aranyat.
— Most pedig üljön le, s a kezét pedig rakja maga elé!
És egyenesen üljön! — mondta a lányka és fogott egy darabka krétát. — Figyelem, számolni fogunk... Ha a zsebében két alma van...
Burattino ravaszul hunyorított:
— Téved, mert egy sincs...
— De tegyük fel — ismételte türelmesen a lányka —, hogy van két almája. Valaki elvett magától egy almát. Hány almája marad?
— Kettő.
— Gondolja csak jól meg!
Burattino összeráncolta homlokát és úgv gondolkozott.
— Kettő.
— Miért?
— Nem adok én csak úgy bárkinek egy almát, még ha hajba is kapok vele!
— Magának semmi érzéke sincs a számtanhoz — bosszankodott a lányka. — Megpróbáljuk a tollbamondást.

A mennyezetre emelte szép szemét.
— Írja: Indul a görög aludni. Leírta? Most olvassa el ezt a varázsmondatot visszafelé.
Tudjuk, hogy Burattino mégcsak nem is látott tollat vagy tintatartót. Amikor a kislány azt mondta neki: írja, Burattino bemártotta az orrát a tintába, de rettentően megijedt, mert az orráról a papírra csöppent egy paca.

A kislány összecsapta a kezét, könnyek szöktek a szemébe.
— Maga semmirekellő, csintalan, magát meg kell büntetni!
A kislány kitekintett az ablakon és kikiáltott:
— Artemon, vezesd el Burattinot a sötét kamrába!
A hűséges Artemon fehér fogsorát mutogatva, megjelent az ajtóban. Megragadta Burattinot és a ruhájánál fogva elvonszolta a kamrába. A kamra sarkaiban, a pókhálóban nagy pókok bújtak meg. Ide zárta be Burattinot, morgott egy kicsit, hogy ráijesszen és újra elfutott a madarak után.
A kislány rávetette magát a csipkézett babaágyra és keserves sírásra fakadt, amiért ilyen könyörtelenül kellett elbánnia a fa-fiúcskával.
De ha már egyszer belefogott a nevelésébe, nem állhat meg félúton.
Burattino a sötét kamrában így mormogott:
— Milyen ostoba ez a lány... Azt képzeli, hogy ért a neveléshez. Csak közönséges porcelán a feje, a teste meg vattából van.
A kamrában halk recsegés hallatszott, mintha valaki apró fogait csikorgatná.

— Hallgass csak ide...
Burattino felemelte tintás orrát s a sötétben felismerte a mennyezet alatt fejjel lefelé függő denevért.
— Mit akarsz?
— Várd meg az éjszakát, Burattino.
— Csendesebben, csendesebben — suttogták a sarokban a pókok —, ne ringassátok hálóinkat, ne ijesszétek el legyeinket.
Burattino egy repedt fazékra ült, állát megtámasztotta kezével. Már rosszabb javítóban is volt. De nem ez bántotta, hanem az igazságtalanság.
— Így kell nevelni a gyerekeket? Kínzás ez és nem nevelés... Ne így ülj, ne így egyél... A gyerek még az ábécét sem ismeri, és már azt kívánja tőle ez a lány, hogy írjon. A kutya közben a madarakat kergeti, mit bánja ő...
A denevér újra így recsegett:
— Várd meg az éjszakát, Burattino, elvezetlek Bolondországba, ott már várnak a barátaid — a kandúr meg a róka. Sok vidámságban és örömben lesz ott részed. Csak légy türelemmel éjszakáig!

BURATTINO BOLONDORSZÁGBA KERÜL

A kék hajú kislány a kamra ajtajához lépett:
— Burattino, barátom, megbánta végre, amit tett? Burattino nagyon mérges volt, különben is más járt az eszében.
— Még hogy megbántam! Azt ugyan várhatja...
— Akkor reggelig csücsülhet a kamrában... A kislány keserűen felsóhajtott és otthagyta.
Eljött az éjszaka. A bagoly huhogni kezdett a tetőn. A béka kimászott a pincéből, hogy belehasaljon a holdat tükröző tócsákba.

A kislány lefeküdt a babaágyába és sokáig keservesen zokogott, míg végre elaludt.
Artemon összegömbölyödve aludt és őrködött a kislány hálószobájának ajtaja előtt.
A falon függő ingaóra éjfélt ütött.
A denevér leszállt a mennyezetről.
— Itt az ideje, Burattino, fuss! — sipította parancsolóan.
— A kamra sarkában van egy patkánylyuk, amely a pincébe vezet. Várlak az erdei tisztáson.
A denevér kirepült a padlásablakon. Burattino a kamra sarkába vetette magát a pókhálók közé. A pókok felháborodottan tiltakoztak. Burattino a patkánylyukon mászott le a pincébe. A lyuk egyre szűkült. Már csak nagy nehezen tudott előrevergődni... Egyszerre csak fejjel lefelé a pincébe zuhant.
Kis híja, hogy nem esett a patkányfogóba. Rálépett egy sikló farkára, amely az imént itta ki a tejet az ebédlőben a köcsögből, aztán egy kis résen át kiugrott a tisztásra.
Az égszínkék virágok felett zajtalanul röpködött a denevér.
— Utánam, Burattino Bolondországba!
A denevérnek nincs farka, ezért nem repül egyenesen, mint a madár, hanem hártyás szárnyaival fel-le cikázott, hogy röptében elkaphassa, és élve elnyelje a szúnyogokat meg az éjjeli lepkéket.

Burattino futott utána a nyakig érő fűben, a vizes lóhere csak úgy paskolta arcát. A denevér egyszerre csak felvetette magát a magasba a kerek hold felé és onnan kiáltotta valakinek:
— Ide vezettem!

Burattino bebukfencezett a mély szakadékba. Gurult... gurult és a lapu közé pottyant.
Úgy ült ott, kimeredt szemmel, össze-vissza karcolva, a szája teli homokkal.
— Juj-te!
Basilio róka és Alisa kandúr állt előtte.
— Te bátor, vitéz Burattino, talán a holdból pottyantál ide? — kérdezte a róka.
— Csoda, hogy életben maradt — mondotta komoran a kandúr.
Burattino megörült régi ismerőseinek, bár gyanús volt neki, hogy a kandúr jobb mancsa be van kötve ronggyal, a róka farka pedig csupa iszap.
— Nincs kár haszon nélkül — mondotta a róka —, de legalább eljutottál Bolondországba.
És a száraz patakmeder felett vezető tört pallójú hídra mutatott.
A patak túlsó oldalán szemétkupacok között roskatag házak, korhadt fák és jobbra-balra düledező tornyok tűntek elő...
— Ebben a városban nyúlprémmel bélelt pompás ujjasokat vehetsz Carlo papának — fuvolázta a róka, miközben a szőrét nyaldosta — Vehetsz itt ábécéskönyvet szép színes képekkel...
És milyen finom süteményeket, kakasformájú nyalókát árulnak itt!
Remélem még megvan a pénzed, csodálatra méltó Burattino?
Alisa róka felsegítette Burattinot, megnyálazott mancsával letisztogatta a faemberke zubbonyát és átvezette a rozoga hídon.
Basilio kandúr morcosan baktatott utánuk. Már késő éjszaka volt, de Bolondországban senki sem aludt. A girbegörbe, piszkos utcán csapzott szőrű ebek kóboroltak.
— E-he-he - ásítottak az éhségtől.
Tépett szőrű kecskék a járda széléről csipegették a poros füvet, csóválták farkcsonkjukat:
— Be-e-e-e, de rossz...
Egy tehén álldogált ott, lehorgasztott fejjel. Kiállottak a csontjai
— Muuuu-u-u-ljon ez már el... — ismételgette elgondolkozva.
A szemétdombon vedlett verebek ültek... Még akkor sem röppentek el, ha kergették őket...
Tépett farkú tyúkok lézengtek kimerülten...
De az útkeresztezéseknél kegyetlen rendőrbuldogok feszítettek háromszögű sisakban és szúrós övvel a nyakukon.
— Indulás! Jobbra tarts! Ne álldogálj!

A róka tovább vonszolta Burattinot az utcán. Látták, amint aranykeretes szemüveget viselő, jóllakott kandúrok karonfogva sétáltak fejkötős macskákkal a holdfényben.
A kövér Róka, e város kormányzója, kevélyen felvetett fejjel ment az utcán, mellette feszített a rókáné ibolyacsokorral a mancsában.
Alisa odasúgta Burattinonak:
— Ők azok, akik elvetették a pénzt a Csodamezőn... Ma éjszaka utoljára lehet még vetni. Reggelre egy rakás pénzt szedhetsz össze, és vehetsz érte mindent, amit szemed, szád kíván... Siessünk...
A róka és a kandúr elvezette Burattinot egy üres telekre, ahol törött fazekak, rongyos cipők, lyukas sárcipők és rongyok hányódtak. ..
Egymás szavába vágva elkezdték hadarni:
— Áss egy gödröt!
— Tedd bele az aranyakat!
— Hintsd be sóval!
— Meríts egy kis vizet a pocsolyából és öntözd meg!
— De ne felejtsd el mondani: „kreksz, feksz, peksz”...
Burattino megvakarta tintás orrát.
— Maguk azonban menjenek arrább...
— Ugyan, ugyan, hiszen mi látni sem akarjuk, hol ásod el a pénzt! — mondotta a róka.
— Isten őrizz! — mondotta a kandúr.
Egy kissé odébb mentek és elrejtőztek egy szemétdomb mögé.

Burattino ásott egy gödröt. Háromszor elsuttogta felette: „Kreksz, feksz, peksz”, betette a gödörbe a négy aranyat, elföldelte, zsebéből kivett egy csipetnyi sót és meghintette a tetejét.

A pocsolyából egy maréknyi vizet merített és megöntözte. Leült és várta, hogy mikor nő ki a fa...

A RENDŐRÖK ELFOGJÁK BURATTINOT ÉS SZÓHOZ SEM ENGEDIK JUTNI ÖNMAGA VÉDELMÉBEN

Alisa róka azt hitte, hogy Burattino aludni fog, ám az orrát előrenyújtva ott ült türelmesen a szemétdombon. -
Ekkor Alisa meghagyta a kandúrnak, hogy őrizze Burattinot, ő maga pedig elszaladt a legközelebbi őrszobára.
A dohányfüsttel tele őrszobában a tintafoltos asztalra borulva hortyogott az ügyeletes buldog.
A róka a lehető legszelídebb hangján szólította meg:
— Vitéz ügyeletes uram, nem lehetne-e elfogatni egy csavargó tolvajt? Szörnyű veszedelem fenyegeti városunk minden gazdag és köztiszteletben álló polgárát.
Álmából felriadva, a buldog akkorát vakkantott, hogy a megrémült róka alatt hirtelen tócsa keletkezett.
— Tol-vaj-vaj! Ham!
A róka elmagyarázta, hogy a veszélyes tolvaj Burattino, akire az üres telken találtak rá.
Az ügyeletes még akkor is morgott, amikor felvette a kagylót.
Erre két dobermann rontott be. Ezek voltak a detektívek, akik sohasem hunyták le szemüket, akik senkinek sem hittek, még saját magukról is bűnös szándékokat tételeztek fel.
Az ügyeletes kiadta a parancsot, hogy élve vagy halva kerítsék elő a gonosztevőt, és vezessék elő.
A detektívek röviden válaszoltak:
— Hau!
Egy ravasz ügetéssel nekiiramodtak a telek irányába, oldalra vetve hátsó lábukat.
Az utolsó száz lépést hasoncsúszva tették meg. Egyszerre vetették magukat Burattinora, elkapták a hónalja alatt és becipelték az őrszobára.
Burattino rúgkapált, könyörgött, mondják meg, mit követett el. A detektívek rámordultak:
— Majd tisztázzuk ott...

Ezalatt a róka meg a kandúr nem vesztegetve hiába az időt, kiásta az aranyakat. A róka olyan ügyesen osztotta el, hogy a kandúrnak egy arany jutott, neki meg három.
Erre a kandúr, anélkül hogy szólt volna egy szót, nekiugrott a róka pofájának.

A róka meg szorosan körülfogta mancsaival a kandúrt. Egy ideig mindketten a földön dulakodtak. A holdfényben csomóban röpdösött a macska és a róka szőre.
Miután alaposan ellátták egymás baját, egyenlően megosztoztak az aranyakon, és még azon az éjszakán eltűntek a városból.
Közben a detektívek elővezették Burattinot. Az ügyeletes buldog kimászott az asztal alól és maga kutatta ki Burattino zsebeit.
Egy darabka cukorkán és mandulás sütemény morzsáin kívül azonban semmit sem talált. Erre vérszomjasán rámordult Burattinora:
— Te akasztófavirág, három bűntényt követtél el: csavarogsz, nincsenek irataid és munkakerülő vagy. Vigyétek el a város végére és fojtsátok bele a tóba!
A detektívek azt felelték:
— Hau!
Burattino Carlo papáról és saját kalandjairól szeretett volna szólni, de hiába! A detektívek megragadták és elloholtak vele a város végére.

Ott a hídról bevetették a szennyes vizű mély tóba, amely tele volt békákkal, piócákkal és vízibogarak lárváival.
Burattino belepottyant a vízbe, és a zöld békalencse összezárult fölötte.

BURATTINO MEGISMERKEDIK A TÓ LAKÓIVAL,
TUDOMÁST SZEREZ A NÉGY ARANY ELTŰNÉSÉRŐL,
ÉS TORTILA TEKNŐSBÉKÁTÓL ARANYKULCSOCSKÁT KAP

Ne feledjük, hogy Burattino fából volt, és azért nem merülhetett el. Mégis annyira megijedt, hogy sokáig feküdt a vizén, és egészen ellepte a zöld békalencse.
Burattino köré sereglettek a tó lakói: az ostobaságukról híres, pocakos, fekete békaporontyok, vízibogarak, evezőhöz hasonló hátsó lábukkal, piócák, lárvák, amelyek mindent felfaltak, ami útjukba került, még egymást is, végül mindenféle apró moszat.

A békaporontyok csiklandozták Burattinot kemény ajkukkal és jóízűen rágcsálták sapkája bojtját. A piócák besiklottak zubbonya zsebébe. Egy vízibogár többször is felmászott a vízből kimeredő orrára és onnan fejest ugrált a vízbe.

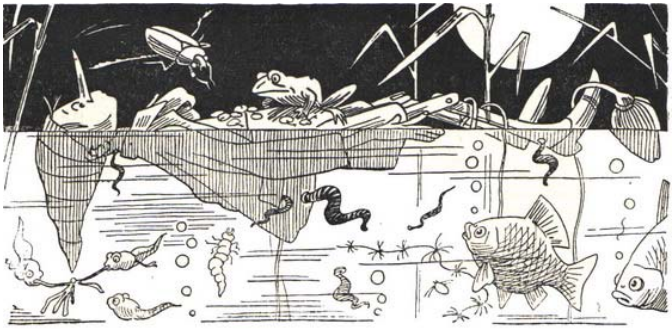

Az apró moszatok kígyózva, szaporán mozgatták kezüket és lábukat pótoló csillangóikat, igyekeztek elkapni valami táplálékot, de maguk is a vízibogár-lárvák szájába kerültek.
Burattino végül megelégelte mindezt, és rúgkapálni kezdte a vizet:
— Takarodjatok innen! Nem vagyok én döglött macska!
A tó lakói szétfutottak a szélrózsa minden irányába. Burattino pedig hasra fordult és úszni kezdett.
A holdfényes éjszakában a vízililiomok kerek levelein nagyszájú békák ültek, és kidülledt szemüket Burattinora meresztették.
— Nini, valami bogár úszik ott! — kuruttyolta az egyik.
— Olyan az orra, akár a gólya csőre — brekegte a másik.
— Tengeri béka lesz ez — kvákogta a harmadik.
Burattino kimászott a vízből és az egyik liliom nagy levelére pihent le. Térdét szorosan átölelve ült ott, és így szólt fog-vacogva:
— Ilyenkor már minden kisfiú és kislány megitta a tejecskéjét, békésen alszik puha ágyacskájában, csak én gubbasztok itt ezen a vizes levélen... Adjatok valamit enni, békácskák!
A békák, mint tudjátok, nagyon hidegvérűek. De ne gondoljátok, hogy nincs szívük. Amikor Burattino fogvacogva szerencsétlen kalandjairól kezdett mesélni, a békák egymás után felugráltak, a holdfényben megvillantották hátsó lábukat és lemerültek a tó fenekére.

Felhoztak onnan döglött bogarat, szitakötő szárnyát, egy kis hínárt, egy szem rákikrát és néhány korhadt gyökeret.
Mikor mindezeket az ennivalókat Burattino elé rakták, a békák visszaugráltak a vízililiomok leveleire és feltartva nagyszájú fejüket, kővé meredten, kidülledt szemmel ültek ott.
Burattino megszagolta, megkóstolta az ennivalókat, amelyekkel a békák megkínálták.
— Hányingerem van ettől az ételtől — mondotta —, pfuj, de undorító!
Erre a békák, valamennyien egyszerre, beleugrottak a tóba...
A békalencse a tó felszínén egyszerre megmozdult, és megjelent egy szörnyű nagy kígyófej. Odaúszott a levélhez, amelyen Burattino ült. Burattino kalapján égnek meredt a bojt. Rémületében majdnem a vízbe pottyant.
De hát nem kígyó bújt elő, hanem Tortila a szelíd, vaksi, öreg teknősbéka.
— Jaj, te buta, hiszékeny, meggondolatlan fiúcska! Nem látsz tovább az orrodnál! — kolholta Tortila. — Jobban tetted volna, ha otthon maradsz és szorgalmasan tanulsz. Így meg Bolondországba kerültél.
— Sok aranyat akartam szerezni Carlo papának... Én nagy-gyo-gyon jó, értelmes fiúcska vagyok.
— A te aranyaidat a kandúr meg a róka lopta el — mondta a teknősbéka. — A tó mellett futották tova, megálltak vizet inni, és én hallottam, amikor dicsekedtek, hogyan ásták ki a te aranyaidat, meg hogy összevesztek miattuk... Te buta, hiszékeny kis bolond! Nem látsz tovább az orrodnál!
— Most nincs helye a szidásnak — morogta Burattino. — Segítségre van szükségem. Mitévő legyek? Aj-jaj-jaj! Hogy térjek most vissza Carlo papához?
Öklével dörzsölte szemét és olyan panaszosan nyafogott, hogy a békák mind egyszerre felsóhajtottak:
— Ó, ó... Tortila, segíts neki!

A teknősbéka hosszan nézte a holdat, valami eszébe jutott...
— Egyszer már segítettem egy embernek, ő meg a nagyanyámból és a nagyapámból fésűket csinált — mondta a vén teknősbéka, és ismét a holdat bámulta hosszan.
— Hát jól van. ülj itt egy kicsit, én meg lemászom egészen a tó fenekére, lehet, hogy találok ott valamit, aminek hasznát veszed.
A teknősbéka behúzta kígyóformájú fejét páncéljába, és lassan a víz alá merült.
A békák csendesen kuruttyoltak:
— Tortila egy nagy titkot ismer.
Hosszú idő telt el. A hold már a dombok mögé bukott... Ismét hullámzott a zöld békalencse. Megjelent a teknősbéka, a szájában egy aranykulcsocskát tartott.

A kulcsocskát letette Burattino lába elé egy levélre.
— Te buta, hiszékeny, rövid eszű kis bolond — szólt Tortila —, ne búsulj azon, hogy a róka meg a kandúr ellopta az aranyaidat. Odaadom neked ezt a kulcsocskát. Egy ember ejtette a vízbe, akinek olyan hosszú szakálla volt, hogy kénytelen volt a zsebébe rejteni, mert akadályozta a járásban. Oh, hogy könyörgött nekem, keressem meg a kulcsocskát a tó fenekén!
Tortila sóhajtott, elhallgatott, ismét sóhajtott, de akkorát hogy a vízben buborékok keletkeztek...
— De én nem segítettem neki, mert nagyon haragudtam az emberekre nagyanyám és nagyapám miatt, akikből fésűket csináltak. A szakállas ember sokat mesélt nekem erről a kulcsocskáról, de én mindent elfelejtettem, csak arra emlékszem, hogy valami ajtóhoz való. Ha azt az ajtót kinyitjuk, megtaláljuk a szerencsét...
Burattinonak nagyot dobbant a szíve, felragyogott a szeme. Egyszeribe elfelejtette minden baját. Kiszedte zubbonya zsebéből a piócákat, betette oda a kulcsocskát, udvariasan megköszönte Tortila teknősbékának és a békáknak a szívességüket, beugrott a vízbe és a part felé úszott. Amikor kis fekete árnyékként előbukkant a part szélén, a békák odakuruttyoltak neki:
— Burattino, el ne veszítsd a kulcsocskát!

BURATTINO ELSZÖKIK BOLONDORSZÁGBÓL ÉS TALÁLKOZIK EGY BAJTÁRSÁVAL

Tortila teknősbéka nem mutatta meg a Bolondországból kivezető utat. Burattino futott, amerre látott. A sötét fák fölött csillagok ragyogtak. Az út mentén sziklák meredeztek a magasba.
A szakadékban köd gomolygott.
Egyszerre csak Burattino előtt valami kis szürke gombolyag kezdett ugrálni. Kutyaugatás hallatszott.
Burattino odalapult a sziklához. Két rendőrkutya Bolondországból dühös csaholással elrohant mellette.
A kis szürke gombolyag leszökkent az útról a lejtőre. A rendőrbuldog utána.
Amikor a lábdobogás és ugatás elcsendesedett, Burattino oly gyors futásnak eredt, hogy a csillagok, amint elővillantak előtte, máris tovatűntek a sötét fakoronák között.

A szürke gombolyag egyszerre csak átvágott az úton. Burattino csak annyit látott, hogy az egy nyúl, amelyen fülébe kapaszkodva egy sápadt kis emberke ül.
A töltésről kavics szóródott le — a buldogok a nyúl nyomában vágtattak az úton, majd ismét csend lett.
Burattino ezután úgy rohant, hogy a csillagok most már veszettül vágtattak a sötét faágak között.
A szürke nyúl harmadszor ugrott át az úton. A kis emberke fejével beleakadt egy ágba, leesett a nyúlról és éppen Burattino lába elé pottyant.

— Rrr-hau! Fogd meg! — A rendőrbuldogok a nyúl után vetették magukat: annyira elvakította őket a düh, hogy nem vették észre Burattinot, sem a sápadt emberkét.
— Ég áldjon, Malvina, isten veled örökre! — siránkozott panaszosan az emberke.
Burattino föléje hajolt és csodálkozva állapította meg, hogy az Pierrot, a hosszú ujjú fehér ingben.
Fejjel lefelé feküdt a keréknyomban, valószínűleg már halottnak hitte magát, és ezt a rejtelmes mondatot sipította: „Ég áldjon, Malvina, isten veled örökre!”
Burattino élesztgetni kezdte, megrángatta a lábát, de Pierrot nem mozdult. Erre Burattino előszedett zsebéből egy ottfelejtett piócát és rátette az ájult emberke orrára.
A pióca nem sokáig tétovázott, megcsípte az orrát. Pierrot hirtelen felült, megrázta a fejét, lerántotta orráról a piócát és felnyögött:
— Ah, úgy látszik, még életben vagyok!

Burattino megragadta halálsápadt arcát, ölelte, faggatta:
— Hogy kerültél ide? Miért lovagoltál a szürke tapsifülesen?
— Burattino, Burattino — válaszolta Pierrot, s riadtan körültekintett —, rejts el engem minél hamarabb! A kutyák nem a szürke nyulat hajszolták, hanem engem... Signore Carabas Barabas éjjel-nappal üldöz. Bolondországban rendőrkutyákat bérelt fel és megesküdött, hogy élve vagy halva kézre kerít.
A távolból ismét felhangzott a kutyák csaholása. Inge ujjánál fogva behúzta Pierrot-t a mimózabokrok közé, amelyeken sárga, illatos buborékokhoz hasonló, kis kerek virágok nyíltak.
Ott, az avaron feküdve Pierrot suttogva mesélni kezdett…

PIERROT ELMONDJA, HOGYAN KERÜLT NYÚLHÁTON BOLONDORSZÁGBA

— Tudod, Burattino, egy éjjel, amikor süvített a szél és zuhogott az eső, mintha dézsából öntenek signore Carabas Barabas a tűzhelynél ült és pipázott. A bábuk már mind aludtak. Csak én voltam ébren. A kék hajú lányról álmodoztam...
— Volt is kiről álmodoznod, te ostoba — vágott szavába Burattino.
— Én tegnap megszöktem ettől a lánytól, a pókhálós kamrába zárt...
— Mit mondasz? Te láttad a kék hajú lányt? Az én Malvinámat?
— És mi különös van benne? Nyafka és bosszantó teremtés...
Pierrot talpra ugrott és mindkét kezével hadonászni kezdett...
— Vezess el hozzá! Ha segítesz nekem Malvinát megkeresni, elmondom neked az aranykulcsocska titkát.
— Micsoda? — kiáltott fel Burattino — te ismered az aranykulcsocska titkát?
— Tudom, hol fekszik az aranykulcsocska, hogyan lehet megszerezni, s hogy egy ajtó nyílik vele. Kihallgattam a kulcsocska titkát, és ezért signore Carabas Barabas rendőrkutyákkal kerestet engem.
Burattino roppant szeretett volna eldicsekedni, hogy a kulcsocska nála van a zsebében. Félelmében, hogy el találja magát szólni, lerántotta fejéről sapkáját és szájába nyomta.
Pierrot könyörgött, vezesse el Malvinához. Burattino kézmozdulatokkal elmagyarázta ennek az ostobának, hogy most sötét van, veszélyes az út, de ha megvirrad, elszaladnak a lányhoz.

Burattino visszaparancsolta Pierrot-t a mimózabokrok közé, majd mivel sapkáját a szájába tömte, tompa hangon így szólt:
— Besélj...
— Szóval egy éjjel, mikor süvített a szél...
— Est máj hajottam...
— „Tudod, nem aludtam — folytatta Pierrot — és egyszer csak hallom: valaki hangosan megzörgette az ablakot.
Signore Carabas Barabas bosszúsan dörmögte:
— Ki jár erre ilyen cudar időben?
— Én vagyok az, Tökfilkó, a piócaárus — hallatszott kintről.
— Engedje meg, hogy a tűznél kissé megszáradjak.
Nagyon kíváncsi voltam, milyen a piócaárus. Óvatosan félrehúztam a függöny szélét és bedugtam fejemet a szobába. Hát látom:
Signore Carabas Barabas felállt karosszékéből, és mint mindig, rálépett szakállára, majd elkáromkodta magát, és kinyitotta az ajtót.
Egy hórihorgas, csuromvizes ember lépett be. Arca egészen pici volt, olyan ráncos, mint a kucsmagomba, ócska zöld köntös volt rajta, övéről fogók, horgok és hosszú tűk csüngtek. Kezében bádogdobozt és piócafogót tartott.

— Ha hasfájásban szenved — szólt kétrét hajolva —, ha fejgörcsei vannak, vagy ha a füle zúg, rakhatok füle mögé egy féltucat kitűnő piócát.
Signore Carabas Barabas visszadörmögte:
— Az ördögnek kellenek a maga piócái. Csak szárítkozzék a tűznél, ameddig jólesik.
Tökfilkó odaállt háttal a tűzhöz.

Zöld ruhája azonnal gőzölögni kezdett és iszapszagot árasztott magából.
— Rosszul megy az üzlet — szólalt meg ismét. — Egy szelet hideg sertéshúsért meg egy pohárka borért nagyon szívesen helyezek a combjára egy tucat nagyszerű piócát, ha nyilallást érez csontjában...
— Az ördögnek kellenek a maga piócái! — mennydörögte Carabas Barabas. — Lakjék jól disznóhússal és igyék bort!
Tökfilkó nekilátott az evésnek. Arca hol összehúzódott, hol meg kitágult, mintha gumiból lett volna. Miután evett-ivott, egy csipet dohányt kért.
— Uram, jóllaktam és megmelegedtem — mondta. — Hálából a szíves vendéglátásáért egy titkot árulok el önnek.
Signore Carabas Barabas pipájából szippantva megjegyezte:
— Engem kerek e világon csak egyetlen titok érdekel. Minden másra fittyet hányok.
— Signore — szólalt meg ismét Tökfilkó —, én egy nagy titkot tudok. Tortila teknősbéka mondta el nekem.
E szavak hallatára Carabas Barabas kidüllesztette szemét, felugrott, belecsavarodott saját szakállába, egyenesen nekirontott a meghökkent Tökfilkónak; magához ölelte és elkezdett bőgni, mint egy bika:
— Drága, aranyos Tökfilkó, beszélj, mondd el gyorsan, mit mondott neked Tortila, a teknősbéka.
Erre Tökfilkó mesélni kezdett:
- Piócára vadásztam Bolondváros közelében, egy szennyes vizű tóban. Napi négy soldóért felfogadtam egy szegény embert, aki levetkőzött, bement a nyakig érő vízbe, és addig állt ott, amíg mezítelen testéhez hozzátapadtak a piócák.
Ekkor kijött a partra, én leszedtem róla a piócákat és ismét visszaküldtem a tóba.
Amikor már ilyen módon elég piócát halásztunk ki, egyszerre csak a vízből előbukkant egy kígyófej.
— Ide figyelj, Tökfilkó — szól a kígyófej —, te megrémíted gyönyörű tavunk valamennyi lakóját, felkavarod a vizet, megzavarod reggeli utáni nyugalmunkat... Mikor hagyod abba ezt a pimaszságot?
Rögtön láttam, hogy ez egy közönséges teknősbéka, és bátran válaszoltam:
— Addig, amíg ki nem halászom piszkos pocsolyátokból az összes piócát...

— Készséggel fizetnék neked váltságdíjat, Tökfilkó, csak hagynád békén tavunkat és ne háborgatnál többé.
Csúfolódni kezdtem a teknősbékával:
— Oh, te vén skatulya, te ostoba Tortila banya, milyen váltságdíjat adhatsz te nekem? Csak nem a te teknődet, ahová fejed meg lábad rejted? .. Eladnám, hogy fésűt készítsenek belőle...
A teknősbéka dühében elzöldült és így szólt:
— A tó fenekén egy varázskulcsocska van... Ismerek egy embert, aki a világon mindent elkövetne, csakhogy megszerezze ezt a kulcsocskát.
Amint ezt Tökfilkó kimondta, Carabas Barabas torkaszakadtából felordított:
— Én vagyok az az ember, én, én! Drága Tökfilkó, hát miért nem fogadtad el a teknősbékától a kulcsocskát?

— Még mit nem! — válaszolta Tökfilkó és úgy összeráncolta az arcát, hogy egy aszalt szilvára hasonlított. — Még mit nem! Pompás piócákat holmi kulcsra felcserélni; szóval összevesztem a teknősbékával, az meg végül kidugta a lábát a vízből és így szólt:
— Esküszöm, hogy sem te, sem más nem kapja meg a varázskulcsocskát. Esküszöm, csak azé lesz, aki a tó lakóit rábírja majd, hogy kérjenek meg erre...
S felemelt lábbal alámerült a vízbe.
— Azonnal fussunk Bolondországba — harsogta Carabas Barabas, gyorsan zsebre gyömöszölve szakálla végét, és sapkája meg lámpása után nyúlt. — Leülök a tópartra. Ott kedvesen fogok mosolyogni. Könyörgök a békáknak, ebihalaknak, vízipókoknak, kérjék meg a teknőst... Másfélmillió nagyon kövér legyet ígérek

nekik. Bőgök, mint egy árva tehén, nyögök, mint egy beteg tyúk, krokodilkönnyeket hullatok. Térdre vetem magam a leghitványabb kis béka előtt... Meg kell szereznem a varázskulcsot. Aztán elmegyek a városba, bemegyek egy házba és bejutok a lépcsőház alatti szobácskába. Megkeresem az ajtócskát, amely mellett sokan elhaladnak, anélkül hogy észrevennének valamit. Bedugom a varázskulcsot a lyukba...
—Tudod, Burattino, ekkor annyira erőt vett rajtam a kíváncsiság — mesélte tovább Pierrot a mimóza alatt ülve —, hogy egészen kibújtam a függöny mögül. Signore Carabas Barabas észrevett.
— Te hallgatózol, semmirekellő! — Odaugrott hozzám, hogy elfogjon és bedobjon a tűzbe, de ismét megbotlott a szakállában, szörnyű robajjal végigzuhant a padlón, esés közben még a széket is felborította.

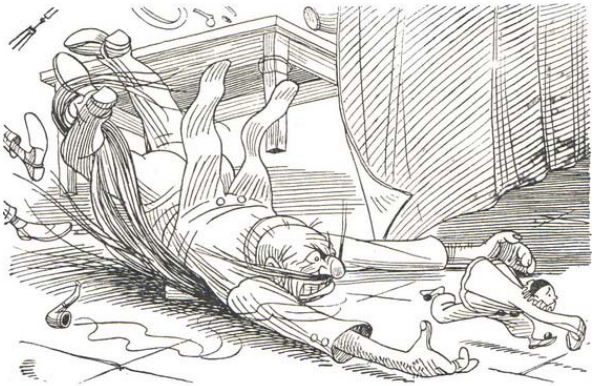

Már nem emlékszem, hogyan bújtam ki az ablakon, hogyan ugrottam át a kerítést. Sötét volt, süvített a szél, ömlött az eső...
A villám fénye hirtelen megvilágította fejem fölött a sötét fellegeket, hát látom, mögöttem rohan Carabas Barabas meg a piócaárus.
Azt gondoltam: Végem van.«Megbotlottam, valami puhára, melegre estem, s belekapaszkodtam valakinek a fülébe...
A szürke nyúl volt. Ijedtében visított egyet, magasat ugrott, de én erősen belefogóztam a fülébe és erre futásnak eredt velem a sötétben, mezőkön, szőlőkön, kerteken át.
Amikor a nyúl elfáradt és sértődötten mozgatva hasított ajkát, leült, homlokon csókoltam.

— Nagyon kérlek, szürkécském, vágtassunk még egy kicsit...
A nyúl csak felsóhajtott és újból szedte a lábát. Hol jobbra, hol balra fordult, azt sem tudtuk hová...
Amikor a fellegek eloszlottak, és előbújt a hold, a hegy lábánál egy városkát láttunk össze-vissza dőlt tornyaival...
A városhoz vezető úton Carabas és a piócaárus futottak.
Azt mondja a nyúl:
— Haj-jaj, ilyen a nyúlszerencse! Bolondországba mennek, rendőrkutyákat bérelni. Végünk van, elvesztünk!
A nyúl elcsüggedt. Orrát lábához dugta, füle lekonyult.
Könyörögtem neki, sírtam, még földig is hajoltam előtte. A nyúl nem mozdult.
De amikor a városból elővágtatott két tömpe orrú buldog, jobb lábán fekete szalaggal, a nyúl egész testében megremegett, és nekem csak annyi időm volt, hogy ráugorjak. A nyúl eszeveszetten futni kezdett az erdő felé...
A többit magad is láttad, Burattino.”
Pierrot befejezte elbeszélését, és Burattino óvatosan megkérdezte tőle:
— Melyik házban, melyik lépcsőház alatti szobában van az ajtócska, amelyet a varázskulcsocska nyit?
Carabas Barabas nem jutott idáig elbeszélésében... De hát úgyis mindegy! A kulcsocska a tó fenekén maradt. Mi aligha bukkanunk szerencsénkre. ..
— Hát ilyet láttál már? — kiáltotta a fülébe Burattino. S ezzel elővett zsebéből egy kulcsocskát, megforgatta Pierrot orra előtt. — Itt van, la!

BURATTINO ÉS PIERROT MEGÉRKEZIK MALVINÁHOZ, DE AZONNAL MENEKÜLNIÜK KELL MALVINÁVAL ÉS ARTEMON USZKÁRRAL EGYÜTT

Amikor a nap már a sziklás hegyorom fölött állt, Burattino és Pierrot kimászott a bokrok alól és azon a mezőn futott keresztül, amelyen tegnap éjjel a denevér a kék hajú lányka házából Bolondországba vitte Burattinot. Szinte nevetséges volt Pierrot igyekezete, hogy mennél előbb viszontlássa Malvinát.

— Mit gondolsz, Burattino — kérdezte minden tizenöt másodpercben —, mit gondolsz, megörül nekem?

— Honnan tudjam én azt?

Tizenöt másodperc múlva ismét:

— Mi lesz, Burattino, ha nem örül meg nekem?

— Honnan tudjam én azt?

Végre előbukkant a fehér házikó, amelynek zsalugáterére hold, nap és csillagok voltak felrajzolva.

Vékony füstcsík szállt fel a kéményből. Fölötte egy macskafejhez hasonló felhőfoszlány úszott.

Burattino nem szívesen tért vissza a kék hajú lánykához. De éhes volt és már messziről megütötte az orrát a forralt tej illata.

— Ha a kislány megint fejébe veszi, hogy megnevel bennünket, akkor megisszuk a tejünket, de semmi szín alatt nem maradunk itt.

Ebben a pillanatban Malvina kilépett a házikóból. Egyik kezében porcelán kávéskannát tartott, a másikban egy teasüteménnyel tele kosárkát.

Szeme még mindig ki volt sírva — meg volt győződve arról, hogy Burattinot elvitték a kamrából a patkányok és felfalták:

Alighogy leült a homokos ösvényen álló kis babaasztalkájához, az égszínkék virágok hajladozni kezdtek és a pillangók, mint fehér és sárga színű levélkék, felrepültek a virágokról. Ekkor bukkant elő Burattino és Pierrot.

Malvina úgy kimeresztette a szemét, hogy a két fából faragott kisfiú beleugorhatott volna.

Mikor Pierrot meglátta Malvinát, olyan összefüggéstelenül és bután kezdett mormogni, hogy itt nem is idézzük.

Burattino pedig, mintha mi sem történt volna, így szólt:

— Tessék, elhoztam, hogy nevelje meg...

Malvina végre tudatára ébredt annak, hogy mindez nem álom.
— Oh, micsoda boldogság! — suttogta, de nyomban hozzáfűzte, mint egy felnőtt: — Fiúk, azonnal tessék mosakodni és fogat mosni. Artemon vezesd el a fiúkat a kúthoz!
— Látod — morogta Burattino —, ez a rögeszméje: mosakodni és fogat mosni! Ezzel a rögeszméjével mindenkit a sírba visz...
De azért megmosakodtak. Artemon farka bojtjával lekefélte ruhájukat...
Asztalhoz ültek. Burattino csak úgy tömte magát. Pierrot meg sem kóstolta a süteményt, csak Malvinát bámulta, mintha mandulás tésztából volna.
Malvina megelégelte Pierrot bámészkodását.
— Mi érdekeset talál az arcomon? — kérdezte tőle. — Reggelizzen, kérem, nyugodtan.
— Malvina, én már nem is emlékszem, mikor ettem utoljára — válaszolta Pierrot. — Én csak verset költök...
Burattinoból kitört a nevetés
Malvina meglepetésében ismét tágra nyitotta szemét.
— Akkor halljuk hát verseit!
Arcát kecses kezecskéjére támasztotta, szép szemét a macskafej formájú felhőre emelte.
Pierrot szavalás közben olyan nyivákolást csapott, hogy úgy hangzott, mintha egy mély kút fenekén ült volna.

Elment Malvina idegen országba, eltűnt, nem lelek szép arám nyomára... Zokogok, nem tudom, mitévő legyek... A bábszínháztól nem jobb, ha elmegyek?
Pierrot még el sem szavalta a verset, Malvina még meg sem dicsérte érte, noha nagyon tetszett neki, amikor a homokos úton megjelent egy varangyosbéka.

Szemét kidüllesztette s így szólt:
— Ma éjjel a megzavarodott Tortila mindent kifecsegett Carabas Barabasnak az aranykulcsocskáról.
Malvina ijedten felkiáltott, bár semmit sem értett az egészből. Pierrot a költőket jellemző szórakozottsággal néhány értelmetlen szót hadart el, amelyeket nem ismétlünk meg. Burattino viszont talpra ugrott, gyorsan megtömte zsebét teasüteménnyel, cukorkával és kockacukorral.
— Fussunk, ahogy csak bírunk! Ha a rendőrkutyák idevezetik Carabas Barabast, elvesztünk.
Malvina fehér lett, mint a fal. Pierrot megijedt, hogy Malvina meghal, ezért ráöntötte a kanna tartalmát. Malvina gyönyörű ruháján végigömlött a kakaó.
Artemon szokta mosni Malvina ruháit, s mikor meglátta, mit tett Malvina ruhájával Pierrot, hangos ugatással nekiugrott, elkapta a nyakát és elkezdte rázni. Addig rázta, míg Pierrot esdeklő hangon meg nem szólalt:
— Kérlek, hagyd abba...
A varangyosbéka kidülledt szemmel nézte ezt a felfordulást és ismét megszólalt:

— Egy negyed óra múlva itt lesz Carabas Barabas a rendőrkutyákkal...
Malvina elszaladt, hogy átöltözködjék. Pierrot kétségbeesetten tördelte kezét és a homokos ösvényre akarta magát vetni.
Artemon háztartási eszközökkel tele batyut cipelt. Ajtók csapódtak be. A verebek kétségbeesetten csiripeltek a bokrokon.
A fecskék alacsonyan repültek el a föld fölött. A bagoly pedig, hogy növelje a pánikot, a padláson vad hahotába tört ki.
Csak Burattino nem vesztette el a fejét.
Felpakolt Artemonra két batyut a legszükségesebb holmikkal.
A batyu tetejére felültette a finom útiruhájába öltözött Malvinát.
Pierrotnak megparancsolta, hogy kapaszkodjék a kutya farkába.
Maga meg a menet élére állott.

Amikor valamennyien — a kutya előtt bátran lépkedő Burattino, a batyuk tetején ülő Malvina és leghátul Pierrot, akinek józan ész helyett ostoba versekkel volt tele a feje — a sűrű fűből egy sík mezőre értek, az erdőből előbukkant Carabas Barabas torzonborz szakálla. Kezét ellenzőként szeme elé tette, úgy kémlelte a tájat.

SZÖRNYŰ KÜZDELEM AZ ERDŐ SZÉLÉN

Signore Carabas pórázon tartott két rendőrkutyát. Mikor észrevette a sík mezőn a szökevényeket, kitátotta csupafog száját.

— Aha! — kiáltotta és elengedte a kutyákat.

A dühödt ebek hátsó lábukkal kaparni kezdték a földet. Még csak nem is ugattak, nem is néztek a szökevények felé, annyira hetvenkedtek erejükkel.

Azután lassan közeledtek ahhoz a helyhez, ahol Burattino, Artemon, Pierrot és Malvina kővémeredten állt.

Már-már azt hitték, hogy mindennek vége. Carabas Barabas csámpásan baktatott a rendőrkutyák nyomában. Szakálla minduntalan kibújt a zsebéből és lába alá tekeredett.

Artemon, farkát behúzva dühösen morgott. Malvina keze reszketett:

— Félek, félek!

Pierrot csüggedten lógatta karját, Malvinát nézte. Biztosra vette, hogy elérkezett a végóra. Elsőnek Burattino tért magához.

— Pierrot — kiáltotta —, fogd meg a lány kezét és fussatok a tóhoz, ahol a hattyúk vannak... Artemon, dobd le a málhát, vedd le az órát, és verekedj meg!

E bátor parancsszavak hallatára, Malvina leugrott Artemon hátáról, ruháját felhúzva a tó felé iramodott. Pierrot utána.

Artemon ledobta a málhát, levette lábáról a karórát, farkáról pedig a szalagot. Fogcsikorgatva jobbra ugrott, balra ugrott, tapogatta izmait, hátsó lábaival ő is a földet kezdte kaparni.

Burattino egy magányosan álló olasz fenyőfa gyantás törzsén a fa tetejére kúszott, és onnan kiáltotta, üvöltötte, sipította torkaszakadtából:

— Állatok, madarak, bogarak! Bajban vagyunk! Segítsetek az ártatlan faemberkéknek!

A rendőrkutyák, mintha csak most vették volna észre Artemont, egyszerre rávetették magukat. Az ügyes uszkár azonban kivédte a támadást és beleharapott az egyik buldog farkcsonkjába, a másiknak meg a combját harapta meg.

A buldogok esetlenül megfordultak és ismét rárohantak a kutyára. De az uszkár magasat ugrott, úgy hogy a buldogok elrohantak alatta, és ismét sikerült belemarnia egyiknek az oldalába, másiknak a hátába.

Harmadszor rohantak neki a buldogok. Artemon erre elkezdett körbe futkosni a mezőn, egyszer közel engedte magához a rendőrkutyákat, másszor meg orruk előtt surrant el...

A tömpe orrú buldogok most már valóban dühbe gurultak, nagyokat szuszogva lassan, de kitartóan futottak Artemon után és inkább hajlandók voltak ott helyben meghalni, de el akarták kapni a fürge uszkár torkát.

Ezalatt Carabas Barabas az olasz fenyő alá ért, és elkezdte rázni a fa törzsét:

— Jössz te le? Jössz le onnan?

Burattino kezével, lábával, fogával belekapaszkodott egy ágba. Carabas Barabas úgy megrázta a fát, hogy a tobozok mind himbálózni kezdtek.

Az olasz fenyő tobozai súlyosak és szúrósak, egy-egy toboz akkora, mint egy kis dinnye. Jaj annak, akit fejbe kólintanak egy ilyen kis tobozzal!

Burattino csak üggyel-bajjal tartotta magát az ingó ágon. Látta, hogy Artemon nyelve úgy lóg, mint egy darab vörös rongy, és egyre lassabban mozog.

— Ide a kulcsocskát! — ordította Carabas Barabas szélesre tátott szájjal.

Burattino feljebb csúszott az ágon, kezébe vett egy hatalmas tobozt és elkezdte rágni a szárát. Carabas Barabas teljes erejéből megrázta a fát, egy súlyos toboz levált és — puff! — egyenesen a nagyfogú szájába pottyant.

Carabas Barabas leszédült a fűbe.

Burattino leszakított még egy tobozt és — puff! — egyenesen Carabas Barabas fejebúbját találta el.

— Verik a mieinket! — kiáltotta ismét Burattino —, segítsetek az ártatlan faemberkéknek!
Elsőnek a parti fecskék siettek segítségül. Alacsony repülésükkel szelet csaptak a buldogok orra előtt. Hiába csattogtatták a buldogok fogaikat — a fecske nem légy. Szürke villámokként cikáztak az ebek orra előtt!
A macskafej formájú felhőből fekete keselyű zuhant alá. Ez a keselyű szállította rendszerint Malvinának a vadhúst. Belevájta karmait az egyik rendőrkutya hátába, hatalmas szárnyait meglebbentve felrepült a kutyával és aztán elengedte...

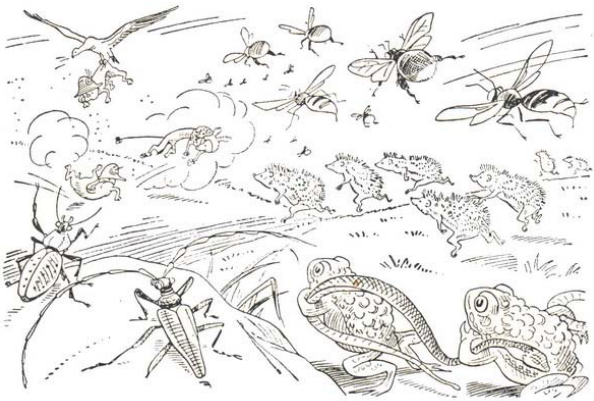

Az eb vonítva, az ég felé meredt lábbal zuhant le. Artemon oldalról megtámadta a másik kutyát, nekiugrott mellkasának, ledöntötte a buldogot, beleharapott és félreugrott...
A megtépázott és összemart rendőrkutyák ismét a mezőn a magányos fenyő körül kezdték kergetni Artemont.
Artemon segítségére siettek a varangyosbékák, két, öregkorára megvakult siklót hoztak magukkal. A siklók napjai már
úgyis meg voltak számlálva: mindegy volt nekik, hogy egy korhadt tuskó alatt, vagy egy kócsag bendőjében pusztulnak el. A varangyosbékák rábeszélték őket, hagy haljanak hősi halált.
A hűséges Artemon most elhatározta, hogy nyílt küzdelembe megy át.
Fogvicsorgatva leült és várt.
A buldogok rávetették magukat és mind a hárman egy gomolyagban gurulni kezdtek.
Artemon buzgón dolgozott állkapcsával és körmeivel. A buldogok ügyet sem vetettek
Artemon karmolására és harapásaira, csak arra törekedtek, hogy átharapják Artemon torkát — akkor nyomban vége. A mező hangos volt az üvöltéstől és vonítástól.

Egy egész süncsalád sietett most Artemon segítségére: a sünpapa, sünmama, majd a sünanyós, két sünleányzó és két kis süngyerek. Röpdöstek, zsongtak az aranyköpenyes, bársonyfekete kövér dongók, suhogtatták szárnyaikat a dühödt lódarazsak, mindenfelől futrinkák és hosszú bajuszú harapós bogarak másztak elő.

Állatok, madarak, bogarak mind önfeláldozóan szálltak szembe a gyűlölt rendőrkutyákkal.
A sünpapa, sünmama és sünanyós, a két sünleányzó és a kis süncsemeték összegömbölyödtek és krikettlabdák gyorsaságával gurultak tüskés felükkel a buldogok pofájának.
A dongók és lódarazsak csak úgy repülés közben beleeresztették mérges fullánkjaikat a buldogokba. A komoly hangyák akkurátusan bemásztak az ebek orrlyukába és ott kiengedték mérges hangyasavukat.
A futrinkák és bogarak a kutyákat köldöktájékon csipkedték.
A keselyű hol az egyik, hol a másik buldog koponyáját koppintottá meg görbe csőrével.
A lepkék és legyek sűrű felhőként rajzottak a buldogok szeme előtt és eltakarták a világosságot.
A varangyok készenlétben tartották mind a két halálra szánt siklót.
És amikor az egyik buldog kitátotta a száját, hogy kitüsszentse a mérges hangyasavat, az öreg, vak sikló belecsusszant egyenest a torkába és belefúródott nyelőcsövébe.
Ugyanez történt a másik buldoggal is: a másik sikló ugrott a szájába.
A két agyonszurkált, véresre karmolt, összemart buldog fuldokolva, tehetetlenül hempergett a földön.
A hűséges Artemon győztesen került ki a küzdelemből.
Ezalatt Carabas Barabasnak sikerült végre kihúznia óriási szájából a szúrós fenyőtobozt.
A feje búbját ért ütéstől a szeme kidülledt. Tántorogva ismét megragadta az olasz fenyő törzsét, elkezdte rázni. Szakálla lengett a szélben.
Burattino a fa tetejéről észrevette, hogy a szél fellebbentette Carabas Barabas szakállának végét és a szakáll odaragadt a gyantás fatörzshöz.
Burattino az egyik ágon himbálózva, incselkedve sipítani kezdett:
— Nem fogsz meg! Ügy sem fogsz meg, öregapó!
Ezután a földre ugrott és futni kezdett a fenyőfa körül. Carabas Barabas kinyújtotta a kezét, hogy megfogja a kisfiút, és tántorogva igyekezett utána a fa körül. Körülfutotta a fát egyszer és már-már azt hitte, hogy nyakoncsípi a kis menekülőt. Körülszaladt másodszor is és harmadszor is...

Szakálla közben a fa törzsére csavarodott és erősen hozzáragadt a gyantához.
Amikor a szakáll már teljesen rácsavarodott a fára és Carabas Barabas orrával odalapult a fához, Burattino kinyújtotta rá hosszú nyelvét és elszaladt a Hattyú-tóhoz, hogy megkeresse Malvinát és Pierrot-t.

A megtépázott Artemon három lábon sántikált utána, a negyediket maga után húzva.
A küzdelem színhelyén ottmaradt a két rendőrkutya, amelyek életéért már senki sem adott volna egy lyukas garast sem. Signore Carabas Barabas, a bábszínházi tudományok tehetetlen doktora is ottmaradt, szakállával szorosan az olasz fenyőhöz ragadva.

A BARLANGBAN

Malvina és Pierrot a nádasban ült egy langyos, nyirkos kis zsombékon.
Fentről szitakötő-szárnnyal és döglött szúnyoggal telt pókháló védte őket.
Pici, kék madarak egyik nádszálról a másikra szálltak és derűs csodálkozással nézték a keservesen zokogó kislányt.
A távolból velőtrázó sikoltás és üvöltés hallatszott. Ügy látszik, Artemon és Burattino nem adták olcsón életüket.
— Félek, félek — ismételte Malvina és kétségbeesésében egy lapulevéllel takarta el könnytől ázott arcát.

Pierrot versekkel próbálta vigasztalni:

Zsombék a tanyánk most,
köröttünk virágok, sárgák,
csodaszépek, az illatuk édes.

A zsombék nyáron át
nekünk hajlékot ád,
s élünk majd boldogan,
csendben, magánosan...

Malvina toporzékolni kezdett:
— Unom magát, unom magát, kisfiú! Szakítson nekem egy új lapulevelet. Nem látja, ez már egészen átázott és lyukas!
Egyszer csak a távolban elhalt a lárma és üvöltés. Malvina kétségbeesetten összecsapta kezét.
— Artemonnak és Burattinonak vége...
Leborult a földre, arcát a zsombékba és a zöld mohába fúrta Pierrot tehetetlenül topogott mellette. A szél halkan dudorászott a nád bugái között.
Végre léptek hallatszottak. Biztosan Carabas Barabas jön hogy elkapja és feneketlen zsebébe dugja Malvinát és Pierrot-t. A nádas szétvált — és megjelent Burattino: az orra előreállt, szája füléig ért. Mögötte sántikált a megtépázott Artemon, hátán a két batyuval.

— Velem akartak kikezdeni! — szólt Burattino, és észre sem vette, mennyire megörült neki Malvina és Pierrot. — Mit nekem egy kandúr, egy róka, rendőrkutyák és maga Carabas Barabas — pitia! Na, kislány, mássz fel a kutya hátára, te pedig, kisfiú, kapaszkodj a kutya farkába. Indulás...

És Burattino bátran elindult a zsombékon, könyökével törve utat a nád között.

Malvina és Pierrot meg sem merték tőle kérdezni, hogyan végződött a harc a rendőrkutyákkal, és miért nem üldözi őket Carabas Barabas. Amikor átértek a tó túlsó partjára, a hűséges Artemon nyöszörögni kezdett, most már mind a négy lábára sántított. Pihenőt kellett tartaniuk, hogy bekössék sebeit. Egy sziklás magaslaton álló fenyőfa hatalmas gyökerei alatt barlangot pillantottak meg. Becipelték a málhát, és Artemon is bemászott.

A hűséges kutya először megnyalogatta a két mellső lábát, s odanyújtotta Malvinának. Burattino Malvina régi ingéből csíkot hasított. Pierrot tartotta a vászoncsíkot, Malvina pedig bekötözte a sebeket.

Kötözés után megmérték Artemon lázát, majd a kutya nyugodtan elaludt.

Burattino Pierrot-hoz fordult:

— Pierrot, szaladj a tóhoz és hozz vizet.

Pierrot engedelmesen elballagott. Útközben verseket mormolt magában, csetlett-botlott, elvesztette a kanna fedelét is és csak egy kis vizet hozott a kanna alján.

Burattino tovább rendelkezett:

— Malvina, ugorj csak, szedj egy kis rőzsét tűzrakáshoz.

Malvina szemrehányóan nézett Burattinora, megvonta keskeny vállát, hozott néhány száraz fűszálat.

— Mennyi baj van ezekkel az elkényeztetett gyerekekkel — jegyezte meg Burattino...

Maga Burattino hozott vizet, szedett rőzsét és fenyőtobozokat, tüzet rakott a barlang bejáratánál. Úgy pattogott-ropogott a tűz, hogy a magas fenyőfa ágai is hajladozni kezdtek, ő maga vízzel főzött kakaót.

— Reggelizni! Egy-kettő...

Malvina az egész idő alatt összeszorított szájjal ült és hallgatott. Most azonban határozottan felnőtt módjára megszólalt.
— Ne gondolja, Burattino, hogy azért, mert megverekedett a rendőrkutyákkal, győzött, megmentett bennünket Carabas Barabastól és a továbbiakban is bátran viselkedett, már nem kell kezet és fogat mosnia evés előtt.
Burattino majd hanyatt esett meglepetésében! — kellett ez nekem? — és szemét a szilárd jellemű kislányra meresztette. Malvina kilépett a barlangból és egyet tapsolt.
— Lepkék, hernyók, bogarak, varangyok...
Nem telt bele egy perc sem, és ott termettek a hímporos pillangók. Előjöttek a hernyók és a morc trágyabogarak.
Hason csúszva megérkeztek a varangyok is...
A lebegő pillangók ellepték a barlang falait, hogy így szépítsék a barlangot, és a falról lehulló föld ne essék az ételbe.
A trágyabogarak golyókat gyúrtak a barlangban összegyűlt szemétből s kigörgették a barlangból.
Egy kövér, zsíros fehér hernyó felmászott Burattino fejére, onnan leereszkedett az orrára és egy kis pasztát nyomott ki Burattino fogaira. Burattino akarva, nem akarva, kénytelen volt fogat mosni. Egy másik hernyó Pierrot fogát tisztította meg.
Előbújt egy kócos malachoz hasonló, álmos borz... Megfogta a barna hernyókat, barna cipőkrémet nyomott ki belőlük és szépen

kitisztította mind a három pár cipőt — a Malvináét, Burattinoét és Pierrot-ét.
Mikor elkészült, ásított egy nagyot: a-ah-ah — és eldöcögött.
Most berepült a mindig mozgékony, tarka és vidám búbos banka, fején vérvörös bóbita díszelgett, amely ha valamin csodálkozott, égnek állt.
— Kit fésüljek meg?
— Engem — válaszolta Malvina —, bodorítsa ki és fésülje meg a hajamat, mert nagyon kócos...
— És hol a tükör? Kérem, legyen szíves... Megszólaltak a dülledt szemű varangyok.
— Máris hozzuk.
Tíz varangy hason csúszva elindult a tóhoz. Tükör helyett tükörpontyot hoztak. A ponty olyan kövér volt és álmos, hogy mindegy volt neki, hová vonszolják uszonyainál fogva.

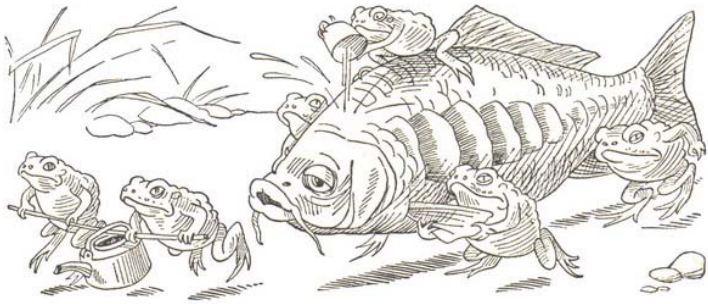

Malvina előtt a pontyot farkára állították, és hogy ne fúljon meg, a teáskannából vizet öntöttek a szájába.
A szorgalmas búbos banka kibodorította és megfésülte Malvina haját. A falról óvatosan leemelt egy pillangót, és bepúderezte vele a kislány orrát.
— Készen van, gyönyörűségem. ..
— Rrrr! — hallatszott, amint a búbos banka színes gombolyagként kirepült a barlangból.
A varangyok visszacipelték a pontyot a tóba. Burattino és Pierrot kénytelen-kelletlen megmosták a kezüket, sőt nyakukat is.
Malvina megengedte, hogy asztalhoz üljenek és reggelizzenek.
Reggeli után lerázta térdéről a morzsákat és így szólt:

— Burattino, barátom, a múltkor a tollbamondásnál hagytuk abba. Folytatjuk az órát...
— Burattino legszívesebben kiugrott volna a barlangból és futott volna, amerre szeme lát. De nem hagyhatta cserben tehetetlen barátait és a beteg kutyát!
— Nem hoztunk magunkkal írószereket... — dörmögte.
— De bizony hoztunk! — nyögte ki Artemon. Odakúszott a batyuhoz, fogaival kibogozta, majd egy kis tintát, tolltartót, füzetet, sőt még egy kis földgömböt is előkotort.
— Ne fogja a tollszárat olyan görcsösen és túlságosan közel a tollhegyhez, mert betintázza ujjait — mondta Malvina. Szép szemét a mennyezetre, a pillangókra emelte és...
Ebben a pillanatban a közelben megreccsentek a gallyak, durva hangok hallatszottak. A barlang mellett elhaladt Tökfilkó, a piócaárus és a botorkáló Carabas Barabas.
A bábszínház igazgatójának homlokán egy nagy daganat virított. Orra dagadt volt, szakálla kócos, gyantától ragadós.
Nyögve, köpködve mondta:
— Nem szökhettek messzire. Itt kell lenniük valahol az erdőben.

BURATTINO MINDENÁRON MEG AKARJA TUDNI CARABAS BARABASTÓL AZ ARANYKULCSOCSKA TITKÁT

Carabas Barabas és Tökfilkó lassan haladt el a barlang előtt.
A mezőn dúló csetepaté alatt a piócaárus rémülten kucorgott egy bokor alatt. Mikor mindennek vége volt, megvárta, míg Artemon és Burattino eltűnt a sűrű fűben és csak akkor választotta el nagy üggyel-bajjal Carabas Barabas szakállát az olasz fenyő törzsétől.
— Nahát, jól ellátta a baját az a kis betyár — szólt Tökfilkó. — Kénytelen leszek a tarkójára két tucat kitűnő piócát tenni.
— Ezer ördög és pokol — bömbölte Carabas Barabas —, gyerünk, fussunk a semmirekellők után!
Carabas Barabas és Tökfilkó elindult a szökevények után. Széthajtogatták a füvet, minden bokorba benéztek, minden zsombékot átfésültek. Az öreg fenyőfa gyökereinél megpillantották a felszálló keskeny füstszalagot, azonban eszükbe sem jutott, hogy ebben a barlangban rejtőztek el a faemberkék, és méghozzá tüzet is raktak.
— Ezt a gaz Burattinot szétforgácsolom a zsebkésemmel! — mennydörgött Carabas Barabas.
A szökevények behúzódtak a barlangba. Mitévők legyenek? Meneküljenek? A keresztül-kasul bepólyált Artemon mélyen aludt. Huszonnégy órai alvásra volt szüksége, hogy sebei behegedjenek. Csak nem hagyják a hűséges kutyát magára a barlangban?
Nem, nem, ha menekülnek, akkor valamennyien együtt menekülnek, ha meg el kell pusztulniuk, akkor együtt pusztuljanak el.

Burattino, Pierrot és Malvina fejüket összedugva, sokáig tanakodtak a barlang mélyén. Végül úgy döntöttek, hogy bevárják a reggelt, a barlang bejáratát ágakkal takarják el, és Artemon-nak tápláló beöntést adnak, hogy mielöbb kilábaljon a betegségből.
Burattino így szólt:
— Én mindenáron meg akarom tudni Carabas Barabastól, hol van az ajtócska, amelyet az aranykulcsocska nyit. Az ajtó mögött valami rendkívüli, csodálatos, nagyszerű dolog van elrejtve... Ez hozza meg a szerencsénket...
— Félek, nagyon félek egyedül maga nélkül itt maradni — sóhajtotta Malvina.
— No és Pierrot?
— A, ő csak szavalni tud...
— Ügy fogom védelmezni Malvinát, mint egy oroszlán — jelentette ki Pierrot nagy, ragadozó állatokat jellemző rekedtes hangon —, maguk még engem nem ismernek...
— Derék legény vagy, Pierrot, már régen így kellett volna cselekedned!
Erre Burattino futva eredt Carabas Barabas és Tökfilkó nyomába. Hamarosan megpillantotta őket. A bábszínház-igazgató a patak partján ült, és Tökfilkó vad sóskalevéllel borogatta Carabas daganatát. Már messziről hallani lehetett Carabas Barabas üres gyomrának vad korgását és a piócaárus gyomrának egyhangú sípolását.
— Harapnunk kellene valamit, signore — szólt Tökfilkó.
— A gazemberek üldözése késő éjszakáig elhúzódhat.
— Egy egész malackát meg egy pár kacsát megennék most — mondotta borúsan Carabas Barabas.
A két cimbora „A három pontyhoz” címzett vendéglő felé baktatott. A vendéglő cégtáblája már a dombról idelátszott. Burattino, hogy ne vegyék észre, lehajolva ment a fűben, és megelőzte Carabas Barabast és Tökfilkót.
Burattino odalopózott a vendéglő kapuja előtt feszítő nagy kakashoz. A kakas szemet vagy csirkebelet talált, kevélyen rázogatta taraját, kapirgált és izgatottan szólította lakomára a tyúkokat:
— Ko-ko-ko...
Burattino tenyeréről mandulás sütemény morzsáival kínálta:
— Parancsoljon, signore főparancsnok.

A kakas szigorú tekintetet vetett a kis fafiúcskára, de nem tudott ellenállni a csábításnak és belecsípett a ténye rébe.
— Ko-ko-ko...
— Signore főparancsnok, nekem be kell jutnom a vendéglőbe, de úgy, hogy a gazda ne vegyen észre. Elbújok pompás tarka farka mögé, ön pedig elvezet engem egészen a tűzhelyig. Jó lesz?
— Ko-ko-ko! — kotyogott még büszkébben a kakas.
Egy szót sem értett a mondottakból, de hogy el ne árulja magát, fontoskodva elindult a vendéglő nyitott kapuja felé.

Burattino a kakas szárnya alá bújva, belekapaszkodott az oldalába, elrejtőzött a farka mögött és guggolva a konyhába jutott, egészen a tűzhelyig. Itt a kopasz vendéglős szorgoskodott, nyársakat és serpenyőket forgatva a tűz fölött.
— Tűnj el innen, te fazékba való vén csont! — kiáltotta a gazda és olyat rúgott a kakasba, hogy az kétségbeesett kukorékolással kirepült az utcára az ijedt tyúkok közé.
Burattino észrevétlenül elsiklott a gazda lába mellett és leült egy nagy agyagkorsó mögé.
Ekkor már hallani lehetett Carabas Barabas és Tökfilkó hangját.
A vendéglős mély meghajlással sietett elébük. Burattino eközben belemászott az agyagkorsóba, és ott elrejtőzött.

BURATTINO MEGTUDJA AZ ARANYKULCSOCSKA TITKÁT

Carabas Barabas és Tökfilkó malacpecsenyét ettek. A vendéglős bort töltött poharukba.
Carabas Barabas malaclábat szopogatva, így szólt a gazdához:
— De silány ez a bor, tölts csak nekem abból a korsóból! — és a csonttal arra a korsóra mutatott, amelyben Burattino rejtőzködött.
— Signore, ez a korsó üres — válaszolt a gazda.
— Hazudsz, hadd lássam!
Erre a vendéglős felemelte a korsót és felfordította. Burattino a korsó oldalához feszítette könyökét, hogy ki ne essék.
— Valami feketéllik benne — recsegte Carabas Barabas.
— Ott valami fehérlik — erősítgette Tökfilkó.
— Signore, ha ez a korsó nem üres, rothadjon el a nyelvem, görbüljek meg!
— Akkor tedd ide az asztalra, odadobáljuk a csontokat. — A korsót, amelyben Burattino csücsült, odaállították a bábszínház igazgatója és a piócaárus közé. Burattino fejére hullottak a lerágott csontok és kenyérhéjak.
Miután alaposan felöntött a garatra, Carabas Barabas kiteregette szakállát a tűzhely lángja előtt, hogy olvadjon róla a gyanta.
— Tenyeremre teszem Burattinot — hencegett —, a másik tenyeremmel meg agyoncsapom, csak egy nedves folt marad utána.
— Igazán megérdemli az ebadta — tódította Tökfilkó —, de először piócákat kellene ráhelyezni, hogy szívják ki a vérét...
— Szó sincs róla! — Carabas Barabas most már öklével verte az asztalt. — Először elveszem tőle az aranykulcsocskát...
A vendéglős is belekapcsolódott beszélgetésükbe, ö is értesült a faemberkék szökéséről.
— Signore, ne fárassza becses személyét fölöslegesen keresésükkel! Azonnal hívok két fürge legényt — és míg önök itt borozgatnak, ők ügyesen átkutatják az egész erdőt és előkerítik Burattinot.
— Rendben van, küldd a legényeidet! — szólt Carabas Barabas, és közben a tűz fölé emelte hatalmas csizmáját.
Részeg volt és torkaszakadtából énekelt:

Fából való népem,
Fából való népem
oktondi, elmétlen.
Ki vagyok, mi vagyok —
bábuk ura vagyok...
Rettegett Carabas,
hírneves Barabas...
A bábuk bűvölten
hajlongnak előttem

Legszebb is meghajol,
ha megsuhogtatom
hétágú korbácsom,
hétágú korbácsom.
Csak intek népemnek —
máris énekelnek,
gyűjtve készségesen
sok kopeket nekem
öblös mély zsebembe,
öblös mély zsebembe

Ekkor Burattino a korsó mélyéből felüvöltött:
— Áruld el titkodat, te szerencsétlen, áruld el titkodat!

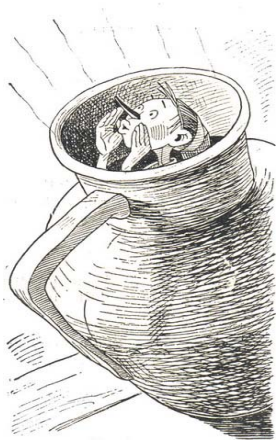

Carabas Barabas állkapcsai a meglepetéstől hangosan összeverődtek, majd rámordult Tökfilkóra:
— Te szóltál?
— Nem, nem én...
— Ki mondta hát, hogy áruljam el a titkot?
Tökfilkó babonás volt, amellett jócskán felöntött a garatra. Rémülettől elkékült az arca, és úgy összeráncolódott, mint az aszalt szilva.
Carabas Barabasnak vacogni kezdett a foga.
— Áruld el a titkodat — üvöltötte ismét a korsó mélyéből a titokzatos hang —, különben többé nem kelsz fel erről a székről, te szerencsétlen!
Carabas Barabas fel akart ugrani a székéről, de nem bírt felemelkedni:
— Mi-mi-miféle titkot? — hebegte.
— Tortila teknősbéka titkát — válaszolta a hang. Tökfilkó ijedtében az asztal alá bújt, Carabas Barabasnak leesett az álla
— Hol az ajtó, hol az ajtó?! — süvítette az előbbi hang, mint az őszi szél a kéményben...
— Megmondom, megmondom, csak hallgass el, hallgass el! — suttogta Carabas Barabas. — Az ajtó az öreg Carlo kamrájában van. a falra festett tűzhely mögött...
Alighogy ezt kimondta, belépett a gazda.
— Itt van a két megbízható legény, jó pénzért, signore, még magát az ördögöt is idehozzák...
És az ajtóban álló Alisa rókára és Basilio kandúrra mutatott. A róka udvariasan megemelte kalapját.
— Signore Carabas Barabas tíz arannyal segít ki bennünket — szólt a róka — , mi pedig kezére adjuk a gazember Burattinot, anélkül, hogy kimozdulnánk ebből a szobából.
Carabas Barabas a szakálla alá nyúlt, a mellényzsebébe és kivette a tíz aranyat.
— Itt a pénz, s hol van Burattino?
A róka néhányszor átszámolta az aranyakat, sóhajtott, amikor a felét átadta a kandúrnak, aztán a korsóra mutatott.
— Ott van az orra előtt, signore, a korsóban...
Carabas Barabas felkapta az asztalról a korsót és teljes erejéből hozzávágta a kőpadlóhoz. A cserépdarabok és a lerágott csontok közül egyszerre csak kiugrott Burattino.

Amíg mindannyian kővé dermedten álltak, Burattino nyílsebesen kiperdült az ajtón, egyenesen neki a kakasnak, amely hol az egyik, hol a másik szemével egy döglött kukacot nézegetett.
— Te árultál el engem, te vén csont — szólt Burattino orrát előreszegezve: — Most aztán igyekezz, ahogy csak tudsz...
Burattino jó erősen belekapaszkodott a kakas hosszú, tábornoki farkába. A kakas az egészből egy mukkot sem értett, de szétterjesztette szárnyait, úgy szedte hosszú lábát. Burattino pedig szélvészként repült utána, követte árkon-bokron, úttalan utakon, a mezőn át az erdő felé.
Carabas Barabas, Tökfilkó és a vendéglős végre magukhoz tértek meglepetésükből és Burattino után iramodtak. De bizony bárhogy meresztgették is a szemüket, nyomát sem lelték. Csak egy kakast láttak veszettül nyargalni a távolban, a mezőn. De tudták, hogy a kakas ostoba, és ügyet sem vetettek rá.

BURATTINO ÉLETÉBEN ELŐSZÖR ESIK KÉTSÉGBE, DE VÉGÜL MINDEN RENDBE JÖN

Az ostoba kakas csakhamar kimerült, tátott csőrrel kapkodott levegő után. Burattino végül elengedte megtépázott farkát.

— Mehetsz, tábornok, a tyúkokhoz...

Majd egyedül elindult arra, ahol a lombokon át fényesen csillogott a Hattyú-tó.

Íme, ott az a fenyő a sziklás magaslaton, amott meg a barlang. Körös-körül letördelt ágak, a letaposott füvön kereknyomok. Burattino megrémült, szíve hevesen dobogott. Leugrott a szikláról, bekukkantott a görcsös gyökerek alá... A barlang üres volt!!! Nem volt ott sem Malvina, sem Pierrot, sem Artemon. Mindössze két rongydarab hevert a földön. Fölemeli és látja, hogy Pierrot ingének szétszakított ujja.

Barátait valaki elrabolta! Elpusztultak! Burattino a földre vetette magát, orra mélyen befúródott a földbe.

Csak most ébredt rá, hogy mit jelentettek neki a barátai. Még akkor is, ha Malvina minduntalan nevelni akar valakit, ha Pierrot unos-untalan szaval! Burattino még az aranykulcsocskát is odaadta volna, csakhogy újra láthassa barátait.

A közelben nesztelenül felemelkedett egy kis földcsomó, előbújt egy bársonybundás rózsaszínű tenyerű vakondok, vékonyka hangon háromszor tüsszentett és így szólt:

— Én vak vagyok ugyan, de kitűnően hallok. Egy birkafogat járt erre. Róka. Bolondváros kormányzója ült rajta, meg a detektívek.

A kormányzó megparancsolta:

— El kell fogni a semmirekellőket, akik elverték legjobb rendőreimet szolgálatuk teljesítése közben.

A detektívek így válaszoltak:

— Hau!

Berontottak a barlangba, ahol szörnyű dulakodás kezdődött. A batyukkal együtt feldobták őket a szekérre, aztán elhajtottak.

Mit segít azzal Burattino, hogy itt fekszik földbefúrt orral a földön? Felugrott és futni kezdett a kerekek nyomán. Megkerülte a tavat és sűrű fű borította mezőre ért.
Ment, mendegélt. Nem volt semmi terve. Csak arra gondolt, hogy meg kell menteni barátait.
A szakadék széléhez ért, ahonnan tegnapelőtt éjszaka lezuhant a lapulevelek közé. Lent a szennyes vizű tó terül el, amelyben Tortila, a teknősbéka élt. A tó felé vezető lejtős úton egy kocsi haladt, amelybe két vedlett szőrű, csupa csont és bőr birka volt befogva.
A bakon felfújt pofájú, kövér kandúr pöffeszkedett aranykeretes szemüvegben — ő volt a kormányzó titkos rendőre. A hátsó ülésen — a tekintélyes Róka, a kormányzó... A málhán Malvina, Pierrot és a bekötözött Artemon feküdt. Szép, mindig ápolt farkával a port seperte.

A kocsi mögött két detektív: két dobermann-kutya lépdelt.
A detektívek hirtelen felvetették pofájukat és fent, a szakadék szélén megpillantották Burattino kis fehér sapkáját.
A dobermannok erőteljes ugrásokkal igyekeztek felfelé a meredek lejtőn. - Burattino nem várta be, amíg felérnek. Mivel nem tudott sem elrejtőzni, sem elfutni, összekulcsolta a két kezét a feje fölött és és mint a fecske, fejest ugrott a legmeredekebb helyről egyenest a piszkos, békalencsés tóba.
Ugrás közben nagy ívet írt le a levegőben, és bizonyára be is pottyant volna a tóba, Tortila néne védelme alá, ha nem támad hirtelen erős szélroham.

A szél felkapta a könnyű kis Burattinot, megpergette a levegőben, mintha dugóhúzót csinált volna, aztán félrehajította. Burattino estében egyenesen a kocsira zuhant, Róka kormányzó fejére.
Az aranyszemüveges kövér kandúr meglepetésében lefordult a bakról, de mivel aljas volt és gyáva, úgy tett, mintha elájult volna.
Róka kormányzó is nagyon gyáva volt, üvöltve futásnak eredt a lejtőn és bebújt egy borzlyukba, de vesztére, mert a borzok alaposan ellátják az effajta vendégek baját.
A birkák félreugrottak, a kocsi felborult. Malvina, Pierrot és Artemon a batyukkal együtt a lapu közé gurult.
Mindez olyan rövid idő alatt történt, hogy ti, kedves olvasóim, azalatt még kezetek ujjait sem tudnátok megszámolni.
A dobermannok hatalmas ugrásokkal rohantak a lejtőről lefelé.
A felborult kocsihoz érve ájultan találták a kövér kandúrt.
A lapulevelek között meglátták a fabábukat, és a sebesült uszkárt.
Róka kormányzónak azonban hűlt helye volt.
A detektíveknek úgy kellett őrizniük a kormányzót, mint szemük fényét. S most a kormányzó eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.
Az egyik detektív felvetette pofáját és kétségbeesetten vonított.
A másik is így tett: — Au, au — uuu!
Elrohantak, hogy átkutassák az egész lejtőt. Újból fájdalmasan felüvöltöttek, mert már képzeletben látták a vasrácsot, érezték magukon a korbácsot.
Megalázottan, oldalogva futni kezdtek Bolondország felé. Útközben megbeszélték, hogy a rendőrségen majd azt hazudják, hogy a kormányzó élve a mennybe szállt, ez talán mentségükre szolgál.
Burattino lopva megtapogatta tagjait — keze, lába, ép volt.
A lapulevelekhez kúszott és kioldotta Malvina és Pierrot kötelékeit.
Malvina némán átölelte Burattino nyakát, de hosszú orra miatt nem tudta megcsókolni.
Pierrot ingujja könyökig le volt szakítva, arcáról lehullott a fehér púder, és kitűnt, hogy költő létére orcái épp olyan pirospozsgásak, mint más embereké.
— Adtam én nekik! — szólalt meg érdes hangon. — Ha nem buktattak volna el, semmiképpen sem tudtak volna leteperni.
Malvina is váltig erősítgette:
— Úgy küzdött, mint egy oroszlán.
Átölelte Pierrot nyakát, és megcsókolta mindkét orcáját.

— Elég legyen a nyalakodásból! — morogta Burattino. — Meneküljünk! Artemont majd a farkánál húzzuk.
Mind a hárman megfogták a pórul járt kutya farkát és vonszolni kezdték a lejtőn felfelé.
— Engedjetek el, én magam megyek, én szégyellek így menni — nyögte a sebesült uszkár.
— Nem, nem, te még nagyon gyenge vagy.
De alig értek el a lejtő közepéig, meglátták Carabas Barabast és Tökfilkót. Alisa róka a menekülők felé mutogatott, Basilio kandúr bajszát pödörte és visszataszítóan fújt.

— Ha-ha-ha, ez aztán ügyes dolog! — hahótázott Carabas Barnbas. — Az aranykulcsocska az ölembe pottyan.
Burattino lázas gyorsasággal gondolkodott, hogyan evickéljen ki az újabb csávából. Pierrot magához ölelte Malvinát, elhatározta, hogy drágán adja az életét. Most az egyszer semmi reményt sem látott a menekülésre.
Tökfilkó a domb tetején állt és kacagott.

— A beteg uszkárt, signore Carabas Barabas adja nekem, én majd bedobom a tóba piócáimnak, hadd hízzanak meg egy kicsit...
A hájas Carabas Barabas lusta volt leereszkedni a lejtőn, csak virsli-szerű ujjával hívogatta a szökevényeket:
— Gyertek, gyertek csak ide, kicsikéim!
— Egy tapodtat sem! — parancsolta Burattino. — Ha meg kell halnunk, haljunk meg vígan. Pierrot, szavald el a legrosszabb versedet, Malvina, kacagj torkodszakadtából...
Malvina, néhány hibájától eltekintve, jó pajtás volt. Letörölte hát könnyeit és elkezdett úgy nevetni, hogy azok, akik a domb tetején álltak, egészen oda voltak a csodálkozástól.
Pierrot nyomban egy versikét rögtönzött és fülsiketítő hangon rázendített:

Alisa bús, nem vidám,
hátán a bot táncot jár,
Basilío rút kandúr,
mindent elcsen aljasul.

Tökfilkó meg butácska,
elcsúfítja sok ránca.
Hej, Carabas Barabas,
nem félünk, hogy ránk rontasz…

Burattino közben fintorokat vágott és incselkedett:
— Hej, te bábszínház-igazgató, te vén söröshordó, te üres fejű hájtömeg, gyere csak, ereszkedj csak le hozzánk, leköpködöm tépett szakálladat!
Carabas Barabas válaszképpen félelmetesen felüvöltött, Tökfilkó égnek emelte vézna karját. Alisa róka ravaszul mosolygott:
— Megengedi, hogy ezeknek a szemteleneknek kitekerjem a nyakát?
Még egy perc, és mindennek vége szakad... Ekkor hirtelen parti fecskék szelték át a levegőt.
— Itt, itt, itt!
Carabas Barabas feje fölött tovarepült egy szarka, és hangosan csörögte:
— Gyorsabban, gyorsabban, gyorsabban...

A domb tetején felbukkant az öreg Carlo papa. Ingujja felgyűrve, kezében görcsös bot, szemöldökét komoran összevonta.
Vállával meglökte Carabas Barabast, könyökével pedig Tökfilkót, a furkósbottal ráhúzott Alisa róka hátára, akkorát rúgott Basilióba, hogy a kandúr elvágódott.

Mikor lenézett a lejtő aljára, és észrevette a faemberkét. ujjongva felkiáltott:
— Burattino, fiam, te kis gézengúz, hát életben vagy, nincs semmi bajod? Gyere csak ide gyorsan!

BURATTINO CARLO PAPÁVAL, MALVINAVAL, PIERROT-VAL ÉS ARTEMONNAL EGYÜTT VÉGRE HAZATÉR

Carlo váratlan megjelenése, furkósbotja és összeráncolt szemöldöke megrémítette a gazembereket.
Alisa róka bemászott a sűrű fűbe, onnan meg kereket oldott.
Csak olykor-olykor állt meg, hogy kinyújtsa megkínzott tagjait.
Basilio kandúr vagy tíz lépésre repült és úgy fújt dühében, mint a kilyukadt kerékpárgumi.
Tökfilkó felkapta zöld kabátja szárnyait, elindult lefelé a lejtőn, és állandóan ismételte:
— Én nem tehetek semmiről, én nem tehetek semmiről...
Egy meredek helyen rosszul lépett, legurult és nagy zajjal, csobbanással belepottyant a tóba.
Carabas Barabas egy helyben állt mozdulatlanul. Fejét teljesen behúzta vállai közé, bozontos szakálla lengett, mint a kóc.

Burattino, Pierrot és Malvina felmentek a dombra. Carlo papa mindegyiküket egyenkint ölbe vette és megfenyegette:
— Megálljatok csak, kis haszontalanok — és keblébe tette őket. Egy néhány lépést tett a lejtőn lefelé és a sebesült kutyus fölé hajolt. A hűséges Artemon felemelte fejét és megnyalta Carlo papa orrát. Burattino azonnal kidugta fejét:
— Carlo papa, a kutya nélkül mi nem megyünk haza.
— He-he-he, nehéz lesz egy kicsit — mondta Carlo papa —, de valahogy majd csak hazacipelem a kutyátokat.
Vállára vette Artemont és nagyokat szuszogva a súlyos teher alatt, felkapaszkodott a domb tetejére. Carabas Barabas még mindig ott állott válla közé húzott fejjel és kidüllesztett szemmel.
— A bábuk az enyémek... — morogta .
— Te híres! — válaszolt Carlo papa ridegen. — Kivel szűrted össze vénségedre a levet? Hírhedt csalókkal: Tökfilkóval, a kandúrral meg a rókával. A kicsiket bántjátok, szégyellheted magad, doktor!
Carlo ezután elindult a város felé.
Carabas Barabas behúzott nyakkal nyomon követte.

— A bábuk az enyémek, add ide őket!
— Oda ne adj bennünket! — sipította Burattino és fejét kidugta Carlo papa kabátja alól.
Így mentek, mendegéltek. Már elhagyták a „A három pontyhoz” címzett vendéglőt, melynek ajtajánál ott hajlongott a kopasz vendéglős, a sistergő serpenyőkre mutatva. Az ajtó előtt a megtépázott farkú kakas járt fel-le és felháborodva mesélt Burattino csínytevéseiről. A tyúkok együttérzően kotkodácsoltak.
— Ah, ah, de rémes! Uhh — uhh, szegény kakasunk!

Carlo felért egy dombra, ahonnan látni lehetett a tengert, felszínén a szél borzolta, tompán megcsillanó hullámfodrokkal, a parton pedig tikkasztó napsütésben a régi, homokszínű városkát és a bábszínház csíkos ponyvafedelét.
Carabas Barabas három lépésnyire állt Carlo mögött:
— Adok neked a bábukért száz aranyat, add el őket! — morogta.
Burattino, Malvina és Pierrot visszafojtott lélegzettel várták, mit szól Carlo. Ő így válaszolt:
— Nem kell az aranyod! Ha jóravaló, rendes színházigazgató lennél, akkor talán oda is adnám neked az emberkéket. De te rosszabb vagy az utolsó krokodilnál is. Nem adom neked oda, s nem is adom el neked... Tűnj el a szemem elől!
Carlo elindult a dombról lefelé. Rá sem hederített többé Carabas Barabasra. Így jutott el a városkába.
A kihalt téren egy rendőr állt mozdulatlanul. A hőségtől és unalomtól bajusza lekókadt, szemhéja lecsukódott, háromszögletű csákója körül legyek rajzottak.
Carabas Barabas gyorsan zsebébe dugta szakállát, galléron ragadta Carlot és ordítani kezdett:
— Fogják meg a tolvajt, ellopta a bábuimat!
De a rendőr, akit a hőség gyötört és a tetejében még rosszkedvű is volt, meg sem mozdult. Carabas Barabas odaugrott hozzá és követelte Carlo elfogatását.
— Ki vagy te? — kérdezte a rendőr lustán.
— A bábszínházi tudományok doktora, híres színházigazgató, a legmagasabb kitüntetések lovagja, Hebehurgya király kebelbarátja, signore Carabas Barabas.
— Ne ordíts rám! — szólt a rendőr.
Mialatt Carabas Barabas a rendőrrel vitatkozott, Carlo papa sietve végigkopogott botjával az út kövezetén és odaért a házhoz, amelyben lakott. Kinyitotta a félhomályos lépcsőház alatti szobácska ajtaját, Artemont levette a válláról és ágyba fektette, kivette a keblébe rejtett Burattinot, Malvinét és Pierrotot, és egymás mellé az asztalra ültette őket.
Malvina azonnal kijelentette:
— Carlo papa, először is legyen gondja a beteg kutyára! Fiúk, azonnal tessék mosakodni!
De hirtelen kétségbeesetten összecsapta a kezét:

— A ruháim! Új cipőcském! Gyönyörű szalagjaim ott maradtak a szakadék mélyén, a lapu között!
— Sebaj, ne búsulj — szólt Carlo —, este majd elmegyek oda és elhozom a holmidat.
Gyengéden levette Artemon kötését, ügy látszott, hogy a, sebek majdnem teljesen behegedtek, és a kutya csak az éhségtől nem bírt mozdulni.
— Adjatok egy tányérka rántott levest és egy velőscsontot
— nyögte Artemon —, és akkor kész vagyok a város valamennyi kutyájával megverekedni.
— Jaj, jaj, jaj — búsult Carlo —, a házamban nincs egy morzsa, zsebemben pedig egy soldó sem. ..
Malvina bánatosan felzokogott. Pierrot homlokát dörzsölte a nagy gondolkozásban.
— Kiállók az utcára szavalni és kapok a járókelőktől egy halom soldót.
Carlo fejét csóválta:
— És majd az őrszobán töltöd az éjszakát csavargásért.
Valamennyien nekibúsultak, egyedül Burattino nem csüggedt. Ravaszul izgett-mozgott, mintha nem az asztalon, hanem egy rajzszögön ülne.
— Na, gyerekek, elég legyen a búsulásból! — s ezzel a földre ugrott s valamit kivett a zsebéből... — Carlo papa, vedd a kalapácsot, és szedd le a falról ezt a rongyos vásznat.
Burattino égnek meredő orrával az ócska vászonra rajzolt tűzhely felé bökött, amelyen bogrács volt látható és fölötte füst szállt.

Carlo elcsodálkozott.
— Miért tépnéd le, fiam, azt a gyönyörű festményt a falról? Télen nézegetni szoktam, és magam elé képzelem, hogy az a tűzhely igazi, és a bográcsban valódi fokhagymás birkapaprikás rotyog, s ilyenkor meleget érzek.
— Carlo papa, báb-becsületszavamat adom neked, hogy ezentúl tűzhelyedben igazi tűz, felette pedig igazi bogrács lesz és benne étel. Szedd le azt a vásznat.
Burattino ezt olyan határozottan mondta, hogy Carlo papa megvakarta fejebúbját, néhányszor megcsóválta fejét, megköszörülte torkát, elővette a harapófogót és a kalapácsot és hozzálátott, hogy leszedje a vásznat. A vászon mögött, mint tudjuk, rengeteg pókháló volt és azokon döglött pókok lógtak.
Carlo gondosan leseperte a pókhálót. Ekkor egy megfeketedett tölgyfa ajtócskát pillantott meg. Az ajtócska mind a négy sarkában nevető arcocskák voltak kifaragva, a közepén pedig egy hosszú orrú táncoló emberke.

Amikor a faragványról letörölték a port, Malvina, Pierrot és Carlo papa, de még az éhes Artemon is, egyszerre elkiáltották magukat:
— De hiszen ez Burattino képmása!
— Én ezt előre tudtam — mondotta Burattino, bár egyáltalán nem is gondolt erre, és őt is meglepte a dolog. — Itt az ajtócska kulcsa! Nyisd ki, Carlo papa!

— Az ajtócskát és az aranykulcsocskát réges-régen egy ügyes mester készítette — szól Carlo. — Most meglátjuk, mi van az ajtócska mögött elrejtve.
Bedugta a kulcsot a zárba és megfordította. Halk, kellemes zene szólalt meg, mintha egy zenélő dobozban egy icipici orgona játszanék...
Carlo papa tolni kezdte az ajtócskát, az nyikorogva kinyílt. Ebben a pillanatban az ablak alatt siető léptek és Carabas Barabas üvöltő hangja hallatszott.
— Hebehurgya király nevében fogják el Carlot, a vén csavargót!

CARABAS BARABAS BERONT A LÉPCSŐHÁZ ALATTI KAMRÁCSKÁBA

Mint már tudjuk, Carabas Barabas hiába próbálta rávenni az álmos rendőrt, hogy fogja el Carlot. S hogy semmire sem ment, futásnak eredt az utcán.
Lengő szakálla minduntalan beleakadt a járókelők gombjaiba és esernyőjébe. Carabas Barabas fogcsikorgatva törtetett előre.
A gyerekek fülsiketítőén fütyültek utána, és rothadt almákkal dobáltak hátába.
Carabas Barabas berontott a városkapitányhoz.
Ebben a tikkasztó hőségben a városkapitány a kertben, a szökőkút mellett egy szál úszónadrágban hűsült és limonádét szürcsölt.
A városatyának hatalmas tokája volt, orra meg teljesen elveszett rózsaszínű arcában. Háta mögött egy hársfa alatt négy zord rendőr egymás után nyitogatta a limonádés palackokat.
Carabas Barabas térdre hullott előtte, szakállával széjjelkente könnyeit és elkezdett jajveszékelni:
— Oh, én szerencsétlen árva, megbántottak, kifosztottak, összevertek...
— Ki bántott téged, az árvát? — kérdezte a városatya, nagyokat szuszogva.
— A legádázabb ellenségem, Carlo, a vén kintornás. Ellopta tőlem három legjobb bábumat, fel akarja gyújtani nagyszerű színházamat. Majd még felperzseli és kirabolja az egész várost, ha azonnal le nem tartóztatják.
És hogy szavainak nagyobb foganatja legyen, kivett egy marék aranyat és beletette a városkapitány cipőjébe.

Egyszóval annyi mindent össze-vissza fecsegett és hazudott, hogy a megrémült városkapitány megparancsolta a hársfák alatt álló négy rendőrnek:

— Kövessétek a tiszteletre méltó árvát, és tegyetek meg minden szükséges intézkedést a törvény nevében.

Carabas Barabas a négy rendőr kíséretében Carlo kis kamrácskájához rohant és így kiáltott:

— Hebehurgya király nevében tartóztassák le a tolvaj csavargót!

De az ajtó zárva volt. A kamrából egy hang sem hallatszott. Carabas Barabas erre megparancsolta:

— Hebehurgya király nevében, törjék be az ajtót!

A rendőrök vállukat nekifeszítették a korhadt ajtószárnyaknak.

Az ajtó recsegve-ropogva beszakadt, és a négy marcona rendőr kardcsörtetve, nagy zajjal berontott a lépcsőház alatti kamrácskába.

Ez éppen abban a pillanatban történt, mikor Carlo lehajolva eltűnt a titkos ajtócskán.

Ő hagyta el a helyiséget utoljára. És — bumm! — az ajtócska bezárult. A lágy zene elhallgatott. A lépcsőház alatti helyiségben csak szennyes kötések hányódtak, meg a tépett vászon a festett tűzhellyel...

Carabas Barabas odaugrott a titkos ajtócskához, és öklével és lábával döngetni kezdte.

— Tra-ta-ta-ta!

De az ajtócska szilárdan tartotta magát. Carabas Barabas nekilendült, és hátuljával nekivágódott az ajtócskának.

Az ajtócska nem engedett.

Carabas Barabas toporzékolva kiáltott a rendőrökre:
— Hebehurgya király nevében törjék be azt az átkozott ajtót!
A rendőrök végigtapogatták egymást — ki a horzsolást az orrán, ki meg társa fején a daganatot.
— Hát ez már nem megy, nehéz dolog — válaszolták, és elmentek jelenteni a városkapitánynak, hogy mindent megtettek a törvény érdekében, de az öreg kintornásnak, úgy látszik, maga az ördög segít. A falon keresztül elszökött.
Carabas Barabas szakállát tépte, levetette magát a földre és eszeveszetten üvöltött, hánykolódott a lépcsőház alatti üres kamrácskában.

MIT TALÁLTAK A TITKOS AJTÓCSKA MÖGÖTT?

Mialatt Carabas Barabas őrjöngve toporzékolt és tépte szakállát, Burattino, utána Malvina, Pierrot, Artemon és legvégül Carlo papa egy meredek kőlépcsőn haladt lefelé a föld alá.

Carlo papa egy gyertyacsonkkal világított. Az imbolygó láng Artemon borzas fejének vagy Pierrot kitárt karjának megnyúlt árnyékát vetítette, de nem világíthatta meg azt a sötétséget, ahová a lépcső vezetett.
Malvina saját fülét csipkedte, hogy el ne sírja magát félelmében.
Pierrot, szokásához híven, verseket szavalt, amelyek senkit sem érdekeltek.

Árnyék táncol a falon —
mégsem tölt el borzalom.
Bár a lépcső ferdén lejt,
s a sötétség veszélyt rejt —
utunk itt a föld alatt
biztos cél felé halad...

Burattino jóval megelőzte társait, fehér kis sapkája már alig látszott a mélyből.
Egyszerre csak odalent zaj támadt... Valami lezuhant, gurult, majd Burattino panaszos hangja hallatszott:
— Segítség!
Artemon abban a pillanatban megfeledkezett sebeiről és éhségéről, félrelökte Malvinát és Pierrot-t, szélvészként lerohant a lépcsőkön. összekoccantak fogai. Valami élőlény visszataszítóan felvisított. Azután minden elcsendesedett. Csak Malvina szíve vert olyan hangosan, mint az ébresztőóra.
Alulról egy széles fénysáv szelte keresztül a lépcsőt. Carlo papa kezében a gyertya fénye egyszerre elhalványult.
— Nézzetek csak ide, gyorsan! — kiáltott Burattino hangosan.
Malvina hátrafelé, gyors léptekkel igyekezett le a lépcsőkön. Pierrot ugrándozva követte. Utolsónak Carlo papa ment lehajolva. Facipője minduntalan leesett lábáról.
Lenn, a meredek lépcső alján, a kikövezett kis térségen ült Artemon. Száját nyalogatta. Lábánál a megfojtott Susara patkány hevert.
Burattino két kézzel felemelte az ócska vastag nemezt, mely eltakarta a kőfal nyílását. Onnan kék fény áradt. Bemásztak a nyíláson, és hirtelen éles napvilág tűzött a szemükbe. A fény a boltozatos mennyezet kerek ablakán áradt be.
A napsugárözön, amelyben porszemek lebegtek, kerek szobát világított meg. A szoba falai sárga márványból voltak. Közepén egy tündérszép bábszínház állott. Függönyén cikázó villám aranylott.
A függöny mindkét oldalán két négyszögű bástya emelkedett. Úgy voltak festve, mintha apró téglából lettek volna. A magas, zöld bádogtetők ragyogóan csillogtak.
A baloldali bástyán egy bronzmutatójú óra állt. Az óra számlapján minden számmal szemben egy kisfiú és kislány nevető arcocskája volt felrajzolva.

A jobboldali bástyán kerek, színes üvegű ablak volt.
Az ablak fölött, a zöld bádogtetőn Beszélő Tücsök ült.

Amikor a jövevények szájtátva megálltak a csodálatos színház előtt, a tücsök lassan, de érthetően beszélni kezdett.

— Figyelmeztettelek téged, Burattino, hogy szörnyű veszély és rettenetes kalandok várnak rád. Még jó, hogy minden szerencsésen végződött, pedig pórul is járhattál volna. Bizony...

A tücsök öreges, kissé sértődött hangon beszélt, annak idején mégiscsak kapott a fejére a kalapáccsal, s száz esztendeje és természetes jósága ellenére sem tudta elfelejteni a meg nem érdemelt sértést. Ezért nem szólt többet egy szót sem — rándított egyet bajuszkáján, mintha port rázott volna le róla, és lassan bemászott valahová egy magányos hasadékba — messze az élet zajától.

Carlo papa erre így szólt:

— Azt hittem, hogy itt legalább is egy halom aranyat és ezüstöt találunk, és mindössze egy ócska játékra akadtunk.

A bástyára erősített órához lépett, körmével megkocogtatta a számlapját. Az óra mellett oldalt egy réz szögecskén egy kis kulcsocska függött. Carlo papa leakasztotta a kulcsocskát és felhúzta vele az órát.
Az óra hangosan ketyegni kezdett. A mutatók megmozdultak.
A nagymutató a tizenkettőhöz ért, a kismutató a hatoshoz.
A bástya belsejéből zúgás-búgás hallatszott. Az óra zengőn hatot ütött.. .
Ebben a pillanatban a jobboldali bástyán megnyílt a színes üvegű ablakocska és egy felhúzható tarka madár röppent ki rajta, megsuhogtatta szárnyait s hatszor eldalolta:
— Tessék beljebb, tessék beljebb. ..
A madár eltűnt, az ablak becsapódott, és ekkor a kintorna kezdett játszani. Felgördült a függöny...
Senki, még Carlo papa sem látott ilyen gyönyörű díszleteket.
A szín kertet ábrázolt. Az arany- és ezüstlevelű kis fákon játékrigók daloltak, akkorák, mint az ujjam hegye.
Az egyik fácskán búzaszem nagyságú almák piroslottak. A fák alatt pávák sétáltak és ágaskodva csipegettek az almából. A tisztáson két fehér gida ugrándozott és döfködte egymást, a levegőben pedig szabad szemmel alig látható parányi pillangók röpködtek.
Így telt el egy perc. A rigók elhallgattak, a pávák és gidák az oldalfalak mögé vonultak. A fák eltűntek a színpad süllyesztőiben.
A hátsó díszleten a tüllfelhők oszladozni kezdtek. A homoksivatag mögött felbukkant a vörös napkorong. A jobb- és baloldali színfalak mögül liánágak kúsztak elő — az egyiken valóban kígyó tekergőzött. A másik ágon farkával kapaszkodva egy majomcsalád hintázott.
Ez Afrika volt.
A sivatag homokján a vörös napfényben vadállatok sétáltak fel-le.
A színpadot három ugrással átszelte egy dús sörényű oroszlán — noha nem volt nagyobb egy macskakölyöknél, mégis félelmetes volt.
Egy esernyős bársonymackó, hátsó lábán átdöcögött a színpadon.
Ezután egy undorító krokodil kúszott elő, apró, ravasz szeme jóindulatúan próbált nézni. De Artemon mégsem hitt neki, és dühösen rámorgott.
Most egy orrszarvú rohant ki. Éles szarvára gumilabdát tűztek, hogy ártalmatlanná tegyék.
Egyszer csak egy zsiráf futott el előttük. Olyan volt, mint egy hosszú nyakú, csíkos bőrű szarvas teve.

Utána a gyerekek szelíd és okos pajtása, az elefánt baktatott, ormányát lóbálta, amelyben egy szem szójacukorkát tartott.

Utolsónak egy szörnyen piszkos, sántikáló, vadkutya ügetett be: a sakál. Artemon csaholva ugrott volna neki — Carlo papának csak nehezen sikerült a farkánál fogva visszahúzni a színpadról.
Az állatok elvonultak. A nap hirtelen kihunyt. A sötétben valami leereszkedett a magasból, az oldalfalak mögül új látvány tárult eléjük. Majd olyasféle hang hallatszott, mintha vonót húztak volna végig egy hegedű húrján.
Kigyúltak a tompa fényű utcai lámpácskák. Most egy város terét ábrázolta a díszlet. A házak ajtaja kitárult, apró emberkék futottak ki, és felszálltak a játék villamosokra. A kalauz csengetett, a vezető megforgatta a kormányt, egy fiúcska ügyesen felkapaszkodott az ütközőre, a rendőr intett, és a villamos elrobogott a magas házak között egy mellékutcába.
Azután a színpadon egy kerékpáros karikázott át. A bicikli kerekei csak akkorák voltak, mint egy-egy befőttes tányér. Átszaladt a színen egy újságárus is, újságjai nem voltak nagyobbak a falinaptár négyrét hajtott lapjainál.
Most a fagylaltos tolta át a téren a kocsiját. A házak ici-pici erkélyeire fiúcskák és lánykák szaladtak ki, integettek neki, de a fagylaltos széttárta karját és odakiáltotta nekik:
— Elfogyott, jöjjetek máskor!

Ezután legördült a függöny és ismét megcsillant rajta a cikázó aranyvillám.
Carlo papa, Malvina, Pierrot elragadtatásukból alig tudtak felocsúdni.

Burattino zsebre vágott kézzel, égnek meredő orral állt és kérkedett:
— Na, látjátok? Nemhiába áztam bőrig Tortila néném a tóban... Ebben a színházban bemutatunk egy komédiát — tudjátok melyiket? „Aranykulcsocska avagy Burattino és barátainak rendkívüli kalandja” lesz a címe. Carabas Barabas megpukkad majd az irigységtől.
Pierrot öklével dörzsölte ráncos homlokát.
— A komédiát majd én szedem pompás rímekbe.
— Én meg fagylaltot árulok majd meg jegyeket — szólt Malvina. — Ha pedig tehetségesnek találtok, akkor én játszom majd a jó kislánykák szerepét...
— Várjatok csak gyerekek, és mikor fogtok tanulni? — kérdezte Carlo papa.
Valamennyien egyszerre válaszolták:
— Délelőttönként. .. Este meg a színházban lépünk fel…
— No jól van, jó, kicsikém — mondta Carlo papa —, én pedig a kintornát forgatom, úgy szórakoztatom a tisztelt közönséget.
— És ha járjuk a városokat, én hajtom majd a lovakat, meg fokhagymás birkapaprikást is főzök.
Artemon mindezt fülhegyezve és farkcsóválva hallgatta végig, fénylő szemével barátait figyelte, mintha csak kérdezné: ő mit fog csinálni?
Burattino így szólt:

— Artemon lesz a színházi kellékes és jelmeztáros, reá bízzuk majd a kamra kulcsát. Az előadáson ő utánozza majd a színfalak mögött az oroszlán üvöltését, az orrszarvú trappolását, a krokodil fogcsikorgatását és gyors farkcsóválással a szél zúgását és általában ő szolgáltatja a szükséges hangokat.
— Na és te, te, Burattino? — kérdezték a többiek.
— Te mit vállalsz?
— Ti csacsik, én saját magamat játszom majd a komédiában, és világhírű leszek!

AZ ÚJ BÁBSZÍNHÁZ BEMUTATÓ ELŐADÁSA

Carabas Barabas ádáz hangulatban ült a tűzhely előtt. A vizes fa nehezen égett. Odakünn zuhogott az eső. A bábszínház lyukas tetején becsurgott a víz. A bábuk keze-lába átnedvesedett, senki sem akart próbálni, még a korbáccsal való fenyegetés sem segített. A bábuk már harmadik napja nem láttak ételt és most a kamra falain függve, vészjóslóan sugdolóztak.
Reggel óta egyetlen jegy sem kelt el. Kinek is volna kedve megnézni Carabas Barabas unalmas darabját és az éhes, rongyos színészeket. A város toronyórája hatot ütött. Carabas Barabas komoran beballagott a nézőtérre — sehol egy árva lélek.
— Az ördög vinné el a mélyen tisztelt közönséget! — morogta és kiment az utcára. Körülnézett, hunyorított egyet szemével és úgy eltátotta a száját, hogy belerepülhetett volna akár egy varjú is. Színházával szemben egy nagy, új vászonsátor előtt hatalmas tömeg tolongott, s ügyet sem vetett a tenger felől áradó szélre.
A sátor bejáratánál, az emelvényen hosszú orrú sipkás emberke állott, rekedt trombitáját fújta és valamit kiabált.
A közönség kacagott és tapsolt, sokan bementek a sátorba. Tökfilkó lépett Carabas Barabashoz. Olyan erős mocsárszag áradt belőle, mint még soha.

— Eh-he-he — szólalt meg és képét ráncokba szedte —, sehogy sem megy a piócakereskedés. Hozzájuk készülök — és Tökfilkó az új sátor felé mutatott. — Talán majd felvesznek gyertyagyújtogatónak vagy padlósepregetőnek.

— Kié ez az átkozott színház? Honnan a pokolból került ide? — dörmögte Carabas Barabas.

— A bábuk maguk nyitottak bábszínházat. „Villám”-nak nevezték el. Ők maguk írják a verses színdarabokat, és maguk is játsszák.

Carabas Barabas fogcsikorgatva rántott egyet a szakállán és megindult az új bábszínház felé.

A bejáratnál Burattino szónokolt: ő volt a kikiáltó.

— Első előadásunkon egy érdekes és izgalmas komédiát mutatunk be a fabábuk életéről! Igaz történet arról, hogyan győztük le ellenségeinket ésszel, bátorsággal és lélekjelenléttel!

A bejáratnál egy üveg bódécskában Malvina ült pompás szalaggal világoskék hajában, és nem győzte adogatni a jegyeket azoknak, akiknek kedvük kerekedett megnézni a bábuk életéről szóló komédiát.

Carlo papa új bársonyujjasban forgatta a kintornát, és vidáman integetett a nagyérdemű nézőközönségnek.
Artemon farkánál ráncigálta ki a sátorból Alisa rókát, aki jegy nélkül csúszott be.
Basilio kandúr is jegy nélkül ment be, de még idejében megszökött. Most ott ült a fán a zuhogó esőben és dühödten bámult lefelé.

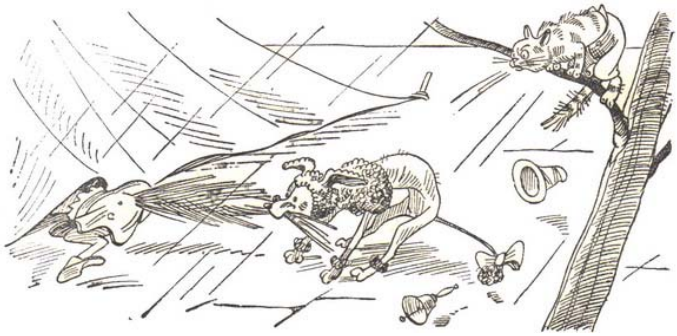

Burattino teli tüdőből megfújta a rekedt trombitát:
— Kezdődik az előadás!
Azután leszaladt a lépcsőn, hogy fellépjen az első jelenetben, amely arról szólt, hogyan faragja ki Carlo papa a tuskóból a faemberkét, nem is sejtve, hogy ez meghozza neki a szerencsét.
Utolsónak Tortila, a teknősbéka mászott be a színházba. Pergamenpapírból való aranyszegélyes tiszteletjegyet tartott a szájában.

Megkezdődött az előadás. Carabas Barabas zord hangulatban tért vissza üres színházába. Elővette hétágú korbácsát. Kinyitotta a kamra ajtaját.
— Majd leszoktatlak titeket a lustálkodásról, csibészek! — ordította dühödten. — Majd megtanítlak benneteket, hogy kell becsalogatni a nézőközönséget!

Megsuhogtatta korbácsát. Senki sem válaszolt. A kamra üres volt. Csak kötélcafatok lógtak a szegen.
Valamennyi bábu — Arlecchino, a fekete álarcos kislányok, a csúcsos csillagos sapkájú varázslók, az ugorkaorrú púpos emberkék, a négerek, a kiskutyák — mind, mind elszöktek Carabas Barabastól.
Carabas szörnyű üvöltéssel ugrott ki a színházból az utcára. Látta, hogyan szöknek el az utolsó színészei a pocsolyán keresztül az új színházba, ahol pattogó muzsika, kacagás, taps hallatszott.
Carabas Barabasnak már csak a gombszemű rongykutyát sikerült magával cipelnie. De ekkor, mintha az égből pottyant volna ide, rárontott Artemon, ledöntötte, kiragadta kezéből a kiskutyát és elrohant vele a sátorba, ahol a kulisszák mögött az éhes színészeket fokhagymás, forró birkapaprikás várta.
Carabas Barabas ottmaradt ülve az esőben, a tócsában.

12, — Ft.